

י"ל ע"י ארגון עִשֵׂת הַתּוֹרָה
 טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
 דוא"ל: m0722477774@gmail.com

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
 העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
37

ניסן תשע"ט
 נושא החודש:
 ממוין ופרנסה [ג]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

'הלוואות' או 'חובות'

השתדלות, כמו שאכן זכו לכך הצדיקים הגדולים, אזי גם כשהוא מקבל נדבה ממש, הוא לא מרגיש שום בוש, אלא מרגיש את אותה הרגשה שמרגיש מי שיגע על המעות.

ובזה מבאר רבי נתן (חושן משפט, מתנה ב, ב) דבר פלא. שהרי מצינו צדיקים גדולים שכל פרנסתם הייתה ממעות שקבלו מהציבור בתור 'נדבה' ו'פדיון', ואם כן, כיצד הם יכלו להתפלל 'ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם' מאחר שזה לכתחילה כל צורת פרנסתם. אך הביאור הוא שאין בעיה בעצם העובדה שהממון מגיע מידי פלוני, כי גם מי שמקבל משכורת מקבל זאת 'מידי פלוני'. אלא הבעיה היא בהרגשה של 'צורך לבריות', ואת הבעיה הזאת מעולם לא הייתה להם, כי הם היו זכאים לכך לחלוטין.

הדרך השלישית - היא על ידי הלוואה. והיא שונה לחלוטין מהשניים הקודמים. כי כאן, גם כשהמעות מגיעים לידי, הם לא שלו, אלא רק יש לו אפשרות להשתמש בהם לזמן מסוים, ולאחר מכן הוא צריך להחזיר את זה. וכאן, נפתחת בפנינו סוגיא מעניינת ומרתקת - מה הסיפור של הדרך הזאת, האם יש כאן משהו אמיתי או רק דמיון, והאם זה חיובי או שלילי.

הלוואה - החיובי והשלילי

מצד אחד, הלוואה משמשת כאפשרות מאד נוחה וקלה, שפותרת הרבה בעיות. אם ראובן נמצא במצב דחוק והוא זקוק למעות שאין לו, ולשמעון יש מעות בריווח והוא לא זקוק להם כעת - יש כאן הגיון בריא, שהכסף הזה ישמש כרגע את ראובן, ובבוא העת ששמעון יזדקק לו הוא יחזיר לו אותם. מה יותר פשוט מזה.

וזו לא המצאה אנושית, אלא מצוה בתורה. אחת מהדרכים המשובחות לקיים מצות חסד, היא נתינת הלוואה. וזאת היא מצוה עשה מדאורייתא מתוך התר"ג מצוות, ויש שיטות ו/או מקרים שיש בזה חיוב גמור (כמובא בספר אהבת חסד בהרחבה ובפירוט). והיא חשובה עוד יותר מנתינת צדקה, כי בכך הוא מונע ממנו להיות 'זקק' לבריות, וחוסך ממנו את הבושה שבכך.

אך מצד שני, האפשרות של לקחת הלוואה היא מסוכנת מאד. כי יש כאן הרגשה דמיונית מפתה כביכול 'יש לו כסף', כשבאותו רגע הוא משתעשע ומתענג על המעות המזומנים שבידו, והוא משתמש בו בחירות ובשמחה מרגיש בושה.

שני המאמרים הקודמים (גליון 35-36), עסקו בעניין הממון. במאמר הראשון התבאר מהותו של הממון ומהי 'תאוות ממון', ובמאמר השני התבאר הנושא של 'פרנסה והשתדלות'. במאמר דלהלן, השלישי בסדרה, נמשיך את הנושא של הממון, ונתמקד בנושא 'החובות וההלוואות'. לכאורה, לא נראה שמדובר ב'נושא', ואם כן, אז משהו שולי וצדדי. אך במוציאות החיים הוא תופס מקום מרכזי מאד, ובמשנתו של מוהר"ן מברסלב יש לכך התייחסות מכובדת מאד, ומשקל רב. ולכן מן הראוי לייחד עליו את הדיבור, ומתוך כך תתקבל גם זווית חדשה ורחבה יותר לגבי כל נושא הממון.

שלשה דרכים

ישנם שלשה דרכים להשיג ממון: ביגיעה, במתנה, ובהלוואה. האפשרות הראשונה והעיקרית היא ביגיעה, דהיינו בדרך של 'השתדלות' ושל 'משא ומתן'. האפשרות השנייה היא בקבלת נדבה, חד פעמית או קבועה.

בשני הדרכים האלו - הממון שמגיע אלינו הוא אכן שלנו, אלא שההבדל ביניהם הוא, שכשזה מגיע בדרך של יגיעה והשתדלות - אין בזה בושה, אלא להיפך, הרגשה טובה של סיפוק [ואפילו נסיון של גאווה, ומחשבת 'כוחי ועוצם ידי']; לעומת זאת, כשזה מגיע בדרך של נדבה ומתנה - יש בזה הרגשה לא נעימה, של 'זקק' ושל 'צורך לבריות'. ואנו מתפללים על זה 'ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם'.

[למען האמת, אין זה נכון אלא דמיון. כי גם מה שמגיע לאדם מתוך יגיעה - אין קשר בין היגיעה לבין התוצאה, והתוצאה היא חנינם ממש. ואם כן, לכאורה אין באמת הבדל בין ממון שמגיע מתוך יגיעה לבין ממון שמגיע בנדבה.

אלא שההבדל ביניהם הוא רוחני. כי מי שעושה השתדלות, והוא עושה זאת בצורה הנכונה של 'בירור רוחני' כפי שהתבאר במאמר הקודם, אזי היגיעה הזאת מביאה אותו למצב שמקנה לו את 'הזכות' לקבל את 'המתנה' הזאת בחינם. וכיון שהוא 'זכאי' לקבל את המתנה אין בכך בושה. לעומת זאת, מי שלא עסק באותו בירור, הוא לא זכאי לכך מבחינה רוחנית, ולכן הוא באמת מרגיש בושה.

משכך, מי שזוכה להגיע לאותו דרגה של 'בירור' גם מבלי

דבר המערכת

כל קול קובע

חודש ניסן הוא - כל שנה - 'חודש של בחירות'.

השם בוחר בנו, ואנחנו בוחרים בו. ובבחירות, כך אומרים, כל קול קובע.

אחת התופעות המעניינות, מתגלה בכל מערכת בחירות - הוא חשיבותו של 'היחיד'!

כל קהילה בנויה מיחידים, וכל קופה של צדקה דואגת ליחידים, אבל בסופו של דבר - זה משהו 'כללי', ובמשהו כללי כמו במשהו כללי - הרבה 'יחידים' מתפספים. לא שמים לב אליהם, לא מייחדים להם מחשבה, ודבר קיומם לא כל כך תופס מקום.

כל זה עד לבחירות. שם אין 'יחיד' אחד שמתפספס. פילוחים מדויקים, ורשימות מדויקות - עושים הכל כדי ששום 'יחיד' לא יישאר מחוץ לתמונה. אין משפחה שלא יודעים עליה, ואין נער בן שמונה עשרה שלא מבחינים בקיומו. שהרי 'כל קול קובע'.

וגם דואגים להזכיר לו את זה. פתאום, לרשותו של כל יחיד עומדת מערכת שלמה; עשרות טלפונים ותוכורות, הסעות בחינם, ואם צריך - אז גם מונית או מטוס. ואל תתבייש לבקש כל עזרה שצריך, העיקר - שנוכחותך תהיה ניכרת בסופו של דבר בקלפי...

טוב, אז בבחירות - 'צריכים אותך לעשירי', ולמחרת אתה יכול לומר קדיש... אף אחד כבר לא מכיר אותך. אבל בבחירות האמיתיות - באמת 'כל קול קובע', ולא רק אחת לתקופה ובימים מאד מסוים, אלא יום יום ושעה שעה.

במערכת השמימית - לא מפספסים שום 'יחיד'. אין אף אחד ש'יבטעות' לא קיבל חמצן, או שהשמש שכחה להגיע אליו. כל אחד מקבל את המנה היומית שלו, שכוללת: בריאות, פרנסה, אויר, ושאר ירקות. לא 'כחלק' מציבור, אלא באופן מאד פרטי ואינדיבידואלי.

וגם להיפך - במערכת השמימית לא מוותרים על בחירתו של שום 'יחיד'. להשם יתברך לא מספיק שרב פלוני או אדמו"ר אלמוני 'בחר' בו. זה משמח אותו מאד, אבל ממש לא מספיק. גם לא מספיק לו שהציבור 'בחר' בו, גם אם זה מביא לו מאה ותשע עשרה מנדטים. הוא יושב ומצפה שאתה תבחר בו, ועד שתעשה זאת - הוא לא יהיה מסופק.

ובזה, לא שייך זיופים, ולא שטיקים. במערכת הזאת - כל 'קול' נספר ברצינות הכי רצינית שיש. ומנגד, גם אין מושג של 'פתקים פסולים', כי כל 'רצון' לבחור, וכל תנועה שעשית בשביל זה - כבר נחשב ל'קול'.

תודה מיוחדת לכל אלו שהודרו, ונתנו הוראת קבע על סך 10 ₪ עבור הגליון ופעילות הארגון. בזכותם, נוכל להמשיך בעז"ה ולהוסיף עוד כהנה וכנהנה. מי שעוד לא עשה זאת מוזמן בשמחה להצטרף, ונתרו מקומות בודדים... ארגו הזכויות מתמלא והולך, ומשיח כבר מגיע.

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל. מי יתן ונזכה.

הנושאים הבאים:

תמוז - מחלוקת
 אב - הזמן והמקום

איר - כבוד
 סיון - תוכחה

המשך בעמוד ב' <<

כאילו היה זה שלו, אך בהגיע העת שהוא צריך לפרוע את ההלוואה, לא בטוח שיהיה לו מהיכן להחזיר, בדיוק כמו שבעת ההלוואה לא היה לו

את הסכום הזה.

וזה גם לא מסתיים בהלוואה אחת. כשהמזומנים של ההלוואה הראשונה אזלו, אותו 'לוה' נמשך כמו מגנט להלוואה נוספת, בכדי לחוש שוב את תחושת התענוג של מישוש המזומנים בידו ושימוש בריווח ללא מצפון, וכך, לאט לאט הוא נכנס לבור ללא תחתית, כשהחובות מצטברים עוד ועוד, ופתאום הוא מוצא את עצמו מול סכום דמיוני שמעולם לא חשב שהוא יצטרך להשיג.

בעל 'חוב' - גשמי ורוחני

הסכנה הזאת, חמורה יותר מהמצב הכי גרוע של עניות. כשאדם אין לו, הוא יודע שאין לו. ואז, הוא משתמש רק במעט דמעות שיש לו, ואם גם זה אין לו, אז הוא יחזר על הפתחים. ואם לבסוף לא יהיה לו כלום - הכי גרוע שיכול לקרות לו הוא למות, מה שממילא יקרה לכל אחד. אבל לפחות הוא לא יישאר בעל חוב. לעומת זאת, מי שנוטל הלוואות, נראה לו אולי שיש לו והוא אכן הולך וקונה, אבל למעשה הוא נשאר בעל חוב, וגם אם הוא ימות, זה לא יפטור אותו.

יתירה מזאת, יש כאן סכנה רוחנית. כי הממון של כל אחד הם 'חלקי הנפש' שלו, וכאשר אדם חייב לחברו ממון, הרי שיש חלקים מהנפש שלו שמשועבדים אליו, ולכן, חלק גדול מהזכויות הרוחניות של הבעל חוב עוברים לבעל חובו. ומלבד זאת, הוא נתון כל כולו במצב של 'שעבוד נפש' אליו, ואינו בן חורין לנפשו, וזה בעצמו מצב מסוכן מאד ליהודי, שזקוק לחיים של 'חירות' ולא למצב של 'עבדות' שמשפיע על כל כוחות נפשו הגשמיים והרוחניים.

ולכן, הוא נקרא בעל 'חוב', כשהלשון 'חוב' על פי פנימיות מרמז על כוחות הסטרא אחרא, כי אכן באותו זמן שהוא 'בעל חוב' הוא נתון לשליטה חיצונית, והסטרא אחרא תופס על זה 'טרמפ' ואומר: אם הוא כבר ממילא 'עבד', גם אני אנוק ממנו מעט. ולכן, חוץ מעצם הטרדה והלחץ מחמת העול של החובות, הוא אכן נכנס למצב של 'מוחין דקטנות' רוחני, ויוצר לעצמו מחסום רוחני שמונע ממנו את החיבור אל הקדושה.

המלווה - והלווה

נמצא, שאמנם מבחינת המלווה, מדובר במצוה גדולה מאד של גמילות חסדים. וכאשר מזדמן לפניו מישהו שמבקש את עזרתו בהלוואה, מוטל עליו חיוב לסייע לו ולתת לו את ההלוואה. כי בכך הוא מסייע לו לקבל עזרה בלי הרגשת בושה, וגם בפנימיות יש בזה תיקונים נפלאים שפועלים בעולמות העליונים, ואין כאן המקום לפרטם (ראה בליקוטי הלכות, הלכות ריבית והלכות הלוואה דברים נפלאים).

אך מבחינת ה'לוה' מדובר באפשרות גרועה מאד, למרות שהיא מאד קורצת, ונראית נעימה ומענגת. ועליו לעשות הכל כדי להימנע מכך. ואכן, בדברי מוהר"ן (שיחות הר"ן אות קכב) מבואר בחריפות רבה, שצריך להיזהר מאד שלא להיות 'בעל חוב', ומוטב להיות 'בעל חוב' לעצמו ולבני ביתו, דהיינו למנוע מעצמו ומהם דברים שהוא נצרך להם ואפילו מוכרח להם, מאשר להיות בעל חוב לאחרים. וחסידים ברסלב בכל הדורות נזהרו על כך מאד, שלא להיות 'בעל חוב' בשום אופן, והעדיפו לחזר על הפתחים מאשר לקחת הלוואות.

ומחמת גודל הסכנה שבוה, 'המלווה' יש לו את התפקיד לדאוג לכך, ש'הלווה' לא יפול לבור ללא תחתית, ואפילו לא יפול למצב של 'מוחין דקטנות'. וזו הסיבה לרשימת מוגבלויות שיש ל'מלווה' - שאסור לו להלוות ללא שטר או עדים, ואסור לו לנגוש בו, ובעיקר אסור לקחת ממנו ריבית, שכל אלו הם פעולות שגורמות להגברת ה'חוב' על אותו לוה, ולהפיל אותו מבחינה רוחנית וגשמית למצב של שלילת חירותו. ואדרבה, יש בכך המלווה - אם הוא עושה את זה נכון - להציל אותו מכך, ולסייע לו לעבור את המצב הזה בכמה שפחות נזקים, גשמיים ורוחניים (ליקוטי הלכות, ריבית א-ב, הלוואה א).

ולסיום, היות ובכל זאת הנושא הזה מצוי מאד, וכיום רוב צורת הפרנסה בנויה על הלוואות; הן בכלכלה הזימיומית, שבנויה על צ'קים ואשראי ועל קנייה בהקפה, והן בהוצאות גדולות של נישואי ילדים וקניית דירה וכדומה. ייתכן שיש מקום לחלק בין שני סוגי הלוואות, שהאחד הוא מסוכן ושייך לכל ההגדרות האמורות, והשני לכאורה אינו כזה. והביאור הוא כך:

הטענה העיקרית שמחמתה צריך להתרחק מהלוואות, היא: אם אין לך עכשיו, מה פתאום שיהיה לך אחר כך. ואם אתה 'מאמין' שפתאום יגיע שפע, אז 'תאמין' גם עכשיו ותימנע מהלוואה (ליקוטי הלכות שם). לאור זאת ניתן אולי להסיק, שככל שיש סיבה הגיונית לכך שבשלב מאוחר יותר - יהיה לו את הסכום הזה שאין לו עכשיו; אם משום שאז הוא הזמן שמקבלים את המלגה או המשכורת, או מחמת סיבה אחרת שהוא יודע שאז הוא אמור לקבל את זה - אין את החומרא הגדולה הזאת.

כמו כן, הדבר משמש נפקא מינה, בהלוואה 'לשלומים', שמצוי בהוצאות גדולות של נישואין וכדומה. וכאן, יש סברה חזקה לומר, שאמנם את כל הסכום בבת אחת אין לי, אבל בחלוקה לסכומים קטנים יש יותר הגיון שיהיה לי, ולכן אין כל כך את הטענה הזאת. כמו כן, יש לחלק מעט בין 'הלוואה' שאדם נוטל לבין 'חוב' שהוא נקלע אליו שלא בבחירתו, וללא נטילת הלוואה אפילו, כפי המצוי היום.

נסיים בברכת 'ואל תצרכנו לא לידי מתנת בשר ודם, ולא לידי הלוואתם'. ושנזכה להיות מהנותנים ומהמלווים, ולא מהמקבלים' ולא מהלווים'.

הידיעה והבחירה

ראיתי בגליונות הקודמים, מה שנכתב לגבי 'הידיעה והבחירה'. ולקיים התורה - נמשך מרצונו ורציתי להרחיב הדברים קצת לעובדא ולמעשה, ויתבאר מזה חיוזק גדול בכל הנסיונות שיש לאדם, וכדלהלן:

בליקוטי מוהר"ן (סימן כא) מבואר שכיום אי אפשר להשיג סוד הידיעה והבחירה, ועל ידי שאין

אנו משיגים את הסוד הזה - יש לנו 'בחירה', ולעתידי, כשנשיג סוד הידיעה והבחירה - אז יתבטל הבחירה, ונתעלה לגדר מלאך. ומוסיף, שלעת עתה ההשגה הזו היא רק בבחינת 'שכל מקיף', והוא משפיע 'חיות' אל 'השכל הפנימי'. וצריך להבין: א. מדוע כשנשיג

סוד זה יתבטל הבחירה. ב. כיום שאין אנו משיגים זאת, איזה 'חיות' מקבלים מזה.

מוהר"ן מבאר עיקר מבוכת הידיעה והבחירה, והוא שאפשר לעבוד אותו יתברך עם 'אחד' משני סוגי השגות: א. השגת 'הבחירה' -

אשר מקפיד השם יתברך שנקיים התורה בבחירתנו, ואם לא, ח"ו יענש. ב. השגת 'הידיעה' - אשר 'מעו יצא מתוק', ומן הכל מביא הש"ת את העולם לתכליתו אפילו ע"י חטאים. אבל אי אפשר להשיג את הש"ת בשני סוגי השגות הללו 'בבת אחת' רק בנפרד, או זה או זה, ולעתידי נשיגים ביחד.

והנה מהות הבחירה, מבואר בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן) שהוא

כפשוטו "אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה". כלומר, שהבחירה היא בין שני 'רצונות'. וכלשונו (בסימן כא) שהבחירה היא 'תנועה מרצון אל רצון'.

ובזה יתבאר היטב עניין הידיעה

והבחירה: א. רצונו לעשות ולבחור ולקיים התורה - נמשך מרצונו יתברך, דהיינו מהנהגת הבחירה, שהשם יתברך רוצה בבחירתנו בתורה. ב. רצונו להיפך, נמשך מידיעתו ורצונו יתברך בהנהגת הידיעה, דהיינו מ'כול יכולתו' להביא הבריאה לתכליתו גם על ידי היפך התורה (לפעמים).

וכיון שלעת עתה, שני ההשגות של הידיעה והבחירה הם 'נפרדים' כנ"ל, אזי גם שני הרצונות אצלנו, הרצון אל הטוב והרצון אל ההיפך - שהם נמשכים משני ההשגות האלו - הם גם כן נפרדים.

והנה אם היה בא לנו שני הרצונות (אשר מהם נוכל לבחור) בבת אחת - בוודאי יתבטל הרע; כי מי פתי לבחור ברצון רע, כאשר באותו זמן משיג הרצון לעשות טוב, אשר הוא בלי מספר פעמים יותר חזק מאשר רצון הרע שנברא הרי רק שיהיה כסא לטוב.

אבל כיון שבא רצון הרע לבדו כנ"ל, ובאותו זמן לא 'משיגים' רצון הטוב אלא רק 'מאמינים' בו - אז אפשר שיהיה כח הבחירה בין שני הרצונות. אבל לעתידי שנשיג שני השגות בבת אחת, יבוא לנו גם רצונותינו 'ביחד' וממילא יתבטל הרצון של היפך התורה לגבי רצונו בתורה, כי מי פתי לבחור ברצון רע וכנ"ל.

ולעת עתה, לפי גודל אמונתנו בהשגת 'מקיף' זה, דהיינו שמאמינים אשר בהעלם גם אצלנו רצון הרע בטל באלף לגבי הטוב - לפי גודל האמונה בוה, כך מקבלים כח לבטל רצון הרע לגבי רצון הטוב, וזה פירוש שהמקיף 'מחיה' הפנימי.

שאלה:

מהו המושג חמץ בעבודת הנפש?

תשובה:

משמעות המושג חמץ הוא שהייה באיור העולם, שבזה מחמיץ הבצק. והמשמעות ברוחניות הוא, שצריך לבער את החמץ שבמחך והלב, שהוא מה שמשהה את מוחו וליבו במחשבות והרגשות יתר על המידה.

ונוכחי כמה דוגמאות למחשבות של חמץ המוזכרים בספרי רבינו: מחשבות הרהורים של תאוות (ליקוי"מ סי' ה'), פחדים ודאגות (שם), חכמות חיצוניות (שם). מחשבות של חכמות הטבע (ליקוי"ה נט"ו ב') מחשבות של גאוה (שם תפילין ו') מחשבות של חלישות הדעת (שם) כעס (ליקוי"מ סי' נ"ז) להרהר אחר תלמידי חכמים שבדור לומר זה נאה וזה לא נאה (שם סי' פ"ג תנינא), לחשוב על מחלוקת בין צדיקים (שם סי' ה') הרצון להשיג למעלה ממדרגתו (ליקוי"ה נפילת אפיים ו')

כל המחשבות האלו יש לבער בחג הפסח, ואז אנו מקבלים מוחין קדושים וטהורים, לחשוב רק מציאות הבורא ומאהבתו אותנו.

וחז"ל קבעו השיעור של חימוץ ח"י דקות, כי צריך לבדוק כל מחשבה שחולף במחך, אם הוא מחשבה שמאבד את החיות, אזי גם אם הוא מחשבה אמיתית, יש לבערה. (ליקוי"ה פסח א')

שאלה:

איך זוכים לבער החמץ שבלב?

תשובה:

א. על ידי שריפת החמץ בגשמיות, שלוקחים הלחם והמוזנות ושורפים, זוכים גם לבער כל המחשבות המיותרות, כי כל מחשבות האדם הם כפי המאכלים שאוכל [כמובא מזה הרבה בליקוי"ה], וכאשר מבער המאכלים לכבוד ה', על ידי זה פועל לבער גם המחשבות. ולכן יש לעורר הלב בשעת שרפת חמץ לזכור שכעת הוא עומד ושורף המאכלים לכבוד ה', ולעורר כיסופים אמיתיים לזכות לאכילה דקדושה - מצה, שעל ידי זה יזכה למחשבות קדושות.

ב. נוסף על זה יש להתיישב בדעתו גם ביום העמוס של ערב בדיקת חמץ, לפנות קצת זמן, לשבת עם ה', ולספר לו כל ליבו, לפנות החמץ מהמחך והלב, לבדוק ולחפש היכן הוא מחמיץ את מחשבתו ולבקש מה' שיעזור לבטלו.

ג. חז"ל תיקנו לנו שהבדיקה צריכה להיות לאור הנר, ולמדו זאת מחפסוק 'נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן' (פסחים ז:). הרי לנו שעיקר החיפוש צריך להיות לאור הנשמה. כלומר לא לבוא בחשבון נפש, באופן של מוסר שישבור

ממוזן ג

משא ומתן באמונה - תיקון ה'דמים'

וזה פחינת משא ומתן באמונה, כי מי שאינו עושה משא ומתן באמונה, והוא משקע בתאוות ממוזן, וגוונל את חברו אפי הוא מעורר דמים הנ"ל, בפחינתו: מדוע אדם לבלושך הנ"ל, וגורם דם נדה לשכינה, בפחינת (יחזקאל ז'): "וזהבם לנדה". וזהו: דמים תרתי משמע' (מגלה י"ד: וענין חדושי אגדות שבת קל"ט ד"ה פ' פפ"ב), הינו דם' נדה על ידי ה'ממוזן'.

וזה עקר תקונו של המשא ומתן ש'כונן בכל הליו ונהליו, ובכל דבור ודבור, שהוא הולך ומדבר בשעת המשא ומתן, שפגנתו כדי ש'גרויח כדי ש'יתנו צדקה. וזה הוא פחינת תקון הכללי של תדמים, פי ה'צדקה הוא פחינת כלליית הגידין (ליקוטי מוהר"ן סימן כט אות ט)

משא ומתן - תיקון הניצוצות

פי כל דבר ש'פועלם, יש בו ניצוצות הקדשה ש'נפלו בשעת ש'בירה. וש'בירה, הוא פחינת אוליות ש'נשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם. וכל דבר יש לו שעה. וצריך לבוא בשעה זו לאדם זה, שהוא מש'רש א'חד עם אותו הניצוצות ש'יש בזה הדבר. וכש'מגיע זה הדבר לאדם זה, והוא מקבל חיות מזה הדבר, הינו מהאוליות הנש'ברים ש'יש שם. על ידי זה נכללן האוליות הנש'ברים בזה האדם, בחיות שלו, ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף. ועל ידי זה נשלמין האוליות, ויש להם שלמות.

וצריך לשהות הדבר אצל זה האדם להשתמש בו, עד ש'נפסקין האוליות והניצוצות הש'כין לש'רשו. ואחר כך יוצא מ'שנתו לאדם אחר, שהגיע עת ש'יהיה עליה להאוליות הנש'ברים, שהם מש'רש א'חד עם האדם האחר, ועל פ'ן יוצא ל'שנתו. ולפ'עמים חוזר הדבר ובא לאותו האדם שהיה שלו מתחלה, כי מהמת שלא היה לו אז חלקי נפש רוח נשמה אלו, לא היה יכול אז להשלים האוליות אלו, עד עתה שהגיע לו אלו חלקי נפש רוח נשמה, שעל דים יכול להשלים אלו האוליות הנש'ברים. וכן כך, הכרח לשהות אצל אחר וכש'משלים האוליות אלו, נתוסף לו הארה בנפש רוח נשמה שלו, מהמת הארות אוליות אלו שהגיעו אליו ונשלמו אצלו.

ועל ידי הארה זו, מאיר ב'שרש נפש רוח נשמה שלו, שהוא בצדיק ונבט: ש'ראל, שהם ש'רשי כל הנשמות כנ"ל. ועל ידי ההתנוצצות האלה, נתיחד צדיק ונבט: ש'ראל, הנקראים משא ומתן כנ"ל. ועל שם זה נקרא מקח וממכר, וכל הדברים, וכל הלמוד, משא ומתן. פי על דים נתיחד צדיק ונבט: ש'ראל, הנקראים משא ומתן כנ"ל: (שם, סימן נד אות ג)

פרנסה - אינה תלויה ב'סיבות'

יש חושבים ש'הכל על פי הטבע, עולם כ'מנהגו נוהג. ויש חושבים ש'צריך לעבד את האמציעי, כמו ש'טענו בעגל, ש'צדו לעשות את העגל אמציעי, בינים לבין השם יתברך, ש'אמרו: 'אשר ילכו לפנינו' (שמות ל"ב), פחינת אמציעי. ובטעיות זוה, רבים נכשלים. ועושים את הסבות אמציעי, בינים לבין השם יתברך. הינו ש'מאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם פ'ן באמציעי, ואומרים ש'צריך לסבות.

הינו ש'מאמינים למש'ל בהסבה של פרנסה, שהוא המשא ומתן, ואומרים הסבה של משא ומתן עקר. כאלו חס ושלום, בלא הסבה של משא ומתן, אין יכלת ביד השם יתברך לתן להם פרנסה. ובהסבה של הרפואה, שהוא סמים, עושים מהם עקר, כאלו, חס ושלום, בלי הסמים, אין יכלת ביד השם יתברך לרפא. ואין הדבר פ'ן, פי הקדוש ברוך הוא סבת כל הסבות ועלת כל העלות, ואין צריך לשום סבה. ועסקנו באלו הסבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד, ולא לעשות מהסבות עקר. (שם, סימן סב)

ממוזן קדוש של ישראל

ובכל הממוזן של ישראל נקרא 'ממוזן דקדושה', פי ש'ראל בכלל נקראים כלם צדיקים, כמו ש'קטבו, 'ועמך: ש'ראל כלם צדיקים וכו'. פי כלם נקראים צדיקים, שהוא פחינת קדושת הברית על ידי שהם נמולים, כמו ש'שמעתי מפי רבנו זכרוננו לברכה בעת ש'גלה התורה 'ציותי צדק' הנ"ל. וכן כלם רחמנים בני רחמנים, גומלי חסדים בני גומלי חסדים, ואפילו הפחותים ש'בישראל רבם ככלם נותנים צדקה, פי אין שום אמה ולשון ש'יגמלו חסד זה עם זה ויתנת צדקה זה לזה כמו ש'ראל קדושים, וגם רב הממוזן של ישראל הכל הם מוציאין על ידי דברים ש'בדקושה, כ'גון לתן את בניו לתלמוד תורה ולהש'אם אשה והוצאת שבתות וקמים טובים, ולקנות צדיקה, סליח ותפילין ומזוזות ואתרוג ומצות וכו', וגם כל מאכליהם על פי התורה שעל ידי זה צריכין לקנות ב'קור כל מאכליהם, פי צריכים לתן מעות ש'חייטה ויבשר טרפה בזול גדול, והם צריכין לקנות ב'שר ב'קור חזיר גדול וכיוצא בזה הרבה, על פ'ן כל הממוזן של ישראל בכלל נקרא ממוזן דקדושה, פחינת צדקה (ליקוטי הלכות, פריה ורביה הלכה ג, אות יב)

קדושת הברית וצדקה - תלויים זה בזה

פי צדקה וש'מירת הברית תלויים זה בזה, פי הא ב'הא תלוי, כש'אזכין לש'מירת הברית, נמשך השפע אל הקדושה, ואז נתבטלן הפכירות והעבודה זרה, שהוא פחינת תאוות ממוזן כנ"ל. וכן להפך, כש'מבטלן תאוות ממוזן שהוא העבודה זרה, דהינו על ידי ש'פונה בצדקה כנ"ל, על ידי זה זוכה להתצל מלבוש לידים פ'ם הברית, פי על ידי ה'צדקה מקשר את עצמו ב'שרש השפע, שהוא והקניית אלקות, ואז אין התקלפות, ש'מקם כל התאוות, יכולן להתאחו בשפע הקדושה ככלל. (שם, הלכות קידושין הלכה ג, ראה שם כל דבריו באריכות נפלאה)

סיפורו המרתק של הרב א. נ. - ארצות הברית, ירושלים

פרק ב

הפגישה הראשונה

בחג הסוכות התרחתי בארץ ישראל, בשכונת שערי חסד. הלכתי להתפלל בבית הכנסת הגר"א וראיתי שם דוכן למכירת ספרים. ראיתי שם ספר בשם 'בשדי יער', שמדבר אודות היציאה ליער לדבר עם השם יתברך. זה מצא חן בעיני, כי הרי הייתי מורגל בזה מעצמי, וקניתי את זה.

אציין, שחצי שנה קודם לכן, אחי הצעיר מנני קנה את הספר 'בגן האמונה' במתנה לאמי, והיא רצתה ללמוד את זה אתי בחברותא. אני סירבתי לכך, ואמרתי שאם כבר לומדים מוסר, אז למה צריך ספר חדשני, אפשר ללמוד בספר מקורי כמו 'חובות הלבבות' בשער הביטחון, ואכן כך עשיתי. אך כנראה שמוסב כל הסיבות לא ויתר לי, והזמין לי ספר אחר מאותו סגנון, שדווקא אליו כן התחברתי.

אגב, סיפר לי יהודי, שביקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, והוא שאל אותו: 'איזה ספרים אתה לומד?' ענה לו 'ספרים של הרב ארוש'. אמר לו האדמו"ר: 'בשמים יש כל מיני היכלות, וכל אחד זוכה ללכת להיכל של רבו. האם זה ההיכל שאתה מאחל לעצמך? ואמר לי אותו יהודי, שאילו היה מספר לו שהוא לומד את ספריו של האדמו"ר בעצמו, בוודאי לא היה אומר לו כך, אלא היה אומר שכל מה שהוא אומר, הוא מתוך ספרי אבותיו ורבותיו. אם כן, כך גם אני מסתכל על כל הספרים שעוסקים בתורתו של מוהר"ן, שאני לא לומד ספר של פלוני או אלמוני אלא את תורת מוהר"ן, וההיכל שלו בהחלט 'מדבר אלי'...

מעניין לעניין באותו עניין, יש לציין את מה שסיפר הגאון הצדיק הרב גוטסגנדה [מגדולי התלמידי חכמים והצדיקים בקרית ספר], שבצעירותו נקלע כמה פעמים לדרשתו של הרה"צ ר' וועלוול חשין זצ"ל, וכששמע אותו מדבר - הוא הרגיש התלהבות ובעירה עצומה בלבו. זה הפליא אותו, כי ר' וועלוול היה מדבר לציבור של 'עמק', ובשפה פשוטה מאד, כידוע. עד שפעם אחת הוא שם לב, שתמיד בתחילת השיעור הוא מקריא קטע מספר ליקוטי מוהר"ן, ואז מתחיל לדבר. ואז הוא הבין, שבעצם כל דבריו מבוססים על הספר הזה, ומשם הגיעה הבעירה ללבו.

שלב ההתקרבות

נחזור לסיפור. רכשתי את הספר, ודרכו גיליתי שיש עולם כזה שנקרא 'תורת ברסלב'. ופתאום נפתח לי מחדש כל הדברים שכל כך רציתי כל השנים, והתמודדתי אתם ב'הלוך ושוב'. באותו חורף קבלתי מחדש כח להתמיד

רק לעשות אלא להרבות ולהוסיף עוד ועוד. והתחושה הזאת היא תחושה חזקה מאד שתופסת ו'מלפפת' אותנו, ומצליחה לרכז אותנו סביבה כאילו אין עוד משהו אחר בעולם. והחלק הזה - הוא בין אצל עשירים שכבר יש להם, ובין אצל אלו שמתמודדים עם החסר. ולכאורה שתי העובדות סותרות זו לזו.

הביאור הוא כך:

יש כאן מלחמה בין הטוב והרע. הטוב - הוא האמונה, שאומרת שכל העולם מתנהל בהשגחה פרטית; מה שמגיע לך - יגיע אליך, בלי צורך בעזרה. ומה שלא מגיע לך - לא תוכל להשיג בשום אופן, גם אם תגייס את כל הכוחות והמאמצים. הרע - הוא החסרתה, שאומרת שכל העולם מתנהל בדרך הטבע; מה שתתאמץ להשיג - אולי תשיג, ומה שלא תתאמץ - בוודאי לא תשיג.

את 'הרע' אנחנו מרגישים מאד חזק. הוא זה שמכניס את התחושה האמורה, ודוחפת אותנו כל הזמן - לעסוק עוד ועוד בהשתדלות, או לפחות לחשוב על זה ולדאוג מזה. וכל זמן ש'הרע' שולט עלינו ועל מחשבתנו - לא נוכל לקבל את השפע המגיע לנו, כי הוא נגב מאתנו על ידי כוחות הרע, שאנחנו בעצמנו נותנים לו שליטה, על ידי המחשבות הללו.

לשם כך, עלינו להילחם בו. והמלחמה בו היא דווקא במקום בו הוא שולט, דהיינו במקום של העשייה וההשתדלות. לכן צריכים לעסוק בהשתדלות ועשייה, ושם, במקום בו הרע הוא 'בעל הבית', עלינו להילחם בו ולהזכיר לעצמנו את האמת, שאין שום קשר בין הפעולה שאנו עושים לבין התוצאה [כפי שזה אכן מוכח במציאות, וכאמור]. ובכן, אנו נלחמים בו ומכניעים אותו. ואז, כשמגלים את הטוב, וגואלים אותו מתוך 'לוע הרע', אנו זכאים לקבל את השפע, שמגיע לנו ממילא, ורק היה 'עשוק' עד עתה בידי הרע.

ומכאן לשאלה השנייה:

המודד לכמות ההשתדלות, הוא 'כמה מלחמה אתה זקוק לעשות'. כל עוד אתה מתמודד עם המחשבה הנצחית: 'עוד לא עשיתי מספיק', אם אתדל עוד יהיה לי יותר', אם אעשה כך וכך, אתפטר מהחובות' - עדיין לא הכנעת אותו.

ולכן, תעשה עוד השתדלות, אבל לא 'כניעה' אלא 'כ'הכרות מלחמה', וכאומר: 'אין שום בעיה! אתה (הרע) טוען שאני צריך לעשות עוד, אז הנה אני אורם, אני יעשה עוד, ודווקא שם אני אזכיר לעצמי שאני לא עושה כלום, ולא יכול לעזור לעצמי'.

כלומר, תוספת השתדלות, היא רק בשביל הזדמנות נוספת להזכיר לעצמנו 'בשעת מעשה' (תרת' משמע) שאין שום קשר, אתה עובד בחינם ואוכל בחינם. וככל שתעשה יותר 'השתדלות עם מחשבות כאלו', נצנח מהר יותר את הרע, ותגיע למצב שבו אתה יושב ולא חושב 'אולי לא עשיתי מספיק' אלא מרגיש רגוע וזוכר שאתה לא תלוי בעשייה. ואז, אתה אכן פטור מעשייה.

בתקווה שהנושא הובן, ואם לא - נשמח להמשיך ול'לברר' אותו.

ג.ב. חשוב להדגיש, שיש עוד 'יסודות פנימיים' בעניין ההשתדלות והמושא ומתן, וחלקם מבוארים בגליון זה במדור 'את והב בסופה', ועוד מהם מבוארים בליקוטי הלכות' בכמה מקומות. וכל האמור, הוא לגבי היסוד המסוים שעסקנו בו.

ברכת הצלחה, ושפע פרנסה בגשמיות ורוחניות.

שלום וברכה.
קראתי את המאמרים במדור "דרכה של תורה" - אודות הנושא של 'תאוות ממון', ושל 'פרנסה והשתדלות' - ונהנתי מאוד מאוד מהדברים הערבים.

אך רציתי לבקש יותר פירוט, כמה שהתבאר שם שהעמל והגיעה עבור הפרנסה - עוזרים 'לברר' את הטוב מהרע, ולהבין שהפרנסה איננה מגיעה מההשתדלות אלא משמים. ואני מבקש להבין: איך דווקא על ידי זיעת אפים אדם יודע את שורש הממון מהיכן הוא ומה מטרתו?

ואפרט יותר: אם זה רק סוג של נסיון, שאפילו שאדם יעבוד לפרנסתו, עליו להתחזק בדיעת האמת - אם כן אין זה 'מדד' לכמות ההשתדלות הנצרכת, משום שאדם שאין אמונתו שלימה הרי לא נאמר לו להוסיף בהשתדלות לחזק את אמונתו, אלא לכאורה שיש עניין בעמל עצמו, ודרך תוכן עניין זה אדם יכול למדוד כמה עליו לתקן עצמו בעמל ויגיעה.

אשמח מאוד לתשובה

ושבו אודה על הדברים המאירים, ויהי רצון שתזכו להפיץ את האור הגדול עוד ועוד.

י.ב.

תשובת המערכת:

שלום וברכה
יישר כח על ההערה החשובה, ועל החיזוק שבצדה.

לצורך הבנת הדברים, נחדד יותר את השאלה, ולאחר מכן את התשובה.

השאלה היא כך:

לכאורה, ככל שאדם משתדל יותר לפרנסתו, הוא משתכנע יותר שהוא זה שהביא את השפע ואת הכסף, ומתחזק יותר להאמין שהפרנסה תלויה בהשתדלות, ומרגיש שכל שהוא ישתדל יותר - כך יהיה לו יותר, וככל שהוא ימעט בהשתדלות - כך תמעט פרנסתו.

ואם כן: א. כיצד ייתכן שדווקא על ידי ההשתדלות - תתחזק האמונה, ויגיע להבנה יותר ברורה שהפרנסה היא מהשמים 'ולא' מההשתדלות. ב. אם ההשתדלות לא נועדה להביא פרנסה - מהו המודד לדעת כמה השתדלות צריך לעשות, לא יותר וגם לא פחות.

והתשובה היא:

כל מי שעוסק בהשתדלות לפרנסתו - אם הוא מודע למה שקורה אתו, ושם לב למה שמתרחש, ולא מתעקש לעצמו את עיניו ולסתום את מחשבותיו - מבחין בשני דברים סותרים: א. אין קשר בין ההשתדלות לבין התוצאה. ב. תמיד, אבל תמיד - התחושה היא שההשתדלות אינה מספקת, וצריך להוסיף עוד.

ונפרט: א. כל אחד יכול להיעד על אי-ספור מקרים, בהם הוא עשה השתדלות נכונה ונבונה, שלפי כל החישובים והחזיונות אמורה הייתה להצליח ולהכניס רווחים, ולמרות זאת זה פשוט לא קרה. או שזה קרה כן קרה אבל פתאום היו הוצאות לא צפויות וכל הכסף נעלם מבלי להשאיר עקבות. וכן להיפך - פעמים רבות, או שהסתדרו פתאום דברים, שמנעו את הצורך בכספים. וכל זה הוא מורה בבירור שאין קשר בין ההשתדלות לבין הממון; גם הרבה השתדלות - לא בטוח שתספק ממון, וגם ללא השתדלות - יכול להיות הרבה ממון.

ב. למרות זאת, התחושה הבסיסית של כל אחד היא, שהוא חייב לעשות השתדלות. ולא

משכני אחריו

המשך

ליטאי, והנה על השולחן היה מונח ספר 'ליקוטי תפילות'. החלטתי לפתוח, ונפתח לי (תפילה קמט): 'ועתה ה' אלוקים אמת, עזרני והושיעני וחזקני ואמציני בעבודתך באמת, ולא יוכל שום אדם לבלבל אותי מדרך האמת, והישר אפילו גדולים ממני וצדיקים כנגדי, רק אזכה להתנהג בדרך האמת כפי מה שלמדתי מנעורי על ידי רבותינו הקדושים האמתיים'.

ובזה לא נגמר הסיפור. המשכתי הלאה ונכנסתי לשטיבלאך בבית ישראל, התיישבתי לומר תהלים, ופתאום אני רואה עלון על השולחן. ובעמוד שהיה מול עיני היה 'ראיון' עם שלשה ליטאים שהתקדמו לברסלב, והכתרת הייתה 'אני נשאר בברסלב'... הרגשתי בחוש שמשמים מובילים אותי להמשיך בדרך הזאת, ואכן בסייעתא דשמיא הקמתי את ביתי. ולאחר תקופה קצרה, זכיתי בפעם הראשונה לנסוע לאומן. כשגם החלק הזה היה מלווה בהשגחה פרטית מופלאה שאין כאן המקום לפרט אותה, ובתוך כמה שעות כבר הייתי במונית ביחד עם אשתי, וחזרנו משם אנשים אחרים לגמרי.

שאני בחור טוב, אבל מצד שני שמענו גם את כל החסרונות שלי: א. שאני מדי 'פרוש'. ב. שנתפסתי לאיזה 'חבורה' בירושלים של 'עויבים'. ג. שיש לי קשר לברסלב [הם לא העלו בדעתם, ש'החיסרון' השלישי, הוא הפתרון לשני החסרונות הראשונים, כי בברסלב התחלתי ללמוד איך שבכל דבר יש עבודת השם, ואפשר להיות נורמלי לגמרי ולעבוד את השם בכל דבר].

הם שלחו אותי ליהודי צדיק ותלמיד חכם מופלג בבני ברק, כדי שאדבר אתו והוא 'יבדוק' אותי. הגעתי אליו, והוא שוחח אתי ואמר לי שלשה דברים יסודיים: א. עיקר עבודת השם זה יישוב הדעת. ב. צריך להיזהר שלא לעלות למעלה ממדרגתו. ג. דברי המסילת ישירים שיש 'משקל החסידות' וכל דבר צריך לחשוב מה יהיה 'התוצאה' שלו. הדיבורים שלו החלישו מאד את דעתי, וכבר כמעט החלטתי לעזוב את כל הקשר שלי לברסלב.

ואז, בהשגחה מופלאה, באתי לקחת את השקית שלי שהנחתי באיזה בית כנסת

בשורה משמחת

מידי שבוע יו"ל גיליון ייחודי מבית היוצר 'כיסופים'

תוכן שבועי איכותי

להרחבת הדעת ולהתרוממות הנפש

מזימי הנהר המטהר מכל הכתמים

ומתורתם הצדיקים יחידי הדורות

גליון

קרוב השם

הרחבת הדעת והתעלות רוחנית

● עפ"י תורת הצדיקים ●

שיעורי בית המדרש 'קרוב השם' שנמסרו מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א

ניתן להשיג בביל: 054-853-7200

או במייל: k6646201@gmail.com

סיפורי מעשיות

פרקי

ומנהגו [של התם] היה, שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה רק מלא שמחה תמיד.

להסתכל בתמימות האם זה האמת!?

א[רבינו נותן לנו כאן הבחנה ברורה ביותר מהו הסימן לתמימות הטובה והנעימה, כי איך אפשר להסביר לחכם שהוא מונח בחכמה לא טובה המבלבלת אותו ומביאה אותו למקומות לא טובים, שהרי הוא בחכמתו ובשכלו מבין שכך צריך להתנהג, ולא תמיד אפשר להוכיח בצורה שכלית שמחשבה זו לא נכונה - כי כאשר החכם אחוז בחכמותיו וסברותיו לא שייך להזיזו מהם.

ורבינו רוצה ללמד אותנו איך לחשוב בתמימות, ולא שחש ושלום להיות טיפש, אלא לחשוב פשוט, להסתכל על כל דבר בעין אמיתית, כי האמת היא פשוטה מאד, וכאשר המח חוקר יותר מדי וכאשר האדם הוא בעל מחשבה, אזי הוא מפסיד את ההסתכלות האמיתית והפשוטה.

ב[וכלל זה הוא אבן יסוד לכל מי שרגיל בעיני הלימוד. היה פעם תלמיד של הרה"ח ר' גדליה קניגני ז"ל שאמר לו פירוש נפלא מפולפל ועמוק בליקוטי מוהר"ן, ולא היה נראה לו הפירוש, והשיב לו ר' גדליה, הפירוש שלך הוא פירוש שנראה מאד טוב, אבל תהיה רגע אמיתי, האם אכן אתה חושב שפירוש זה הוא האמת, האם זה מה שכתוב כאן בספר!?

כי לא תמיד אפשר לסתור מהלכים מפולפלים בצורה שכלית, צריך עין אמיתית עם הרבה אומץ להבין שהשכל שלי מטעה, ואז להסתכל בצורה פשוטה על הנאמר בספר ופתאום המילים מאירות מעצמם בפירוש הרבה יותר מדוייק.

ג[וכמו שכלל זה ברור בענין הלימוד, כך צריך גם באופן כללי על החיים, מה שברוך כלל אדם מסתכל על החיים בצורה מאוד מסובכת ומפולפלת, וחושב יותר מדי לעומק במחשבות שלא מן הענין, וכך הולך ונפגע ומצטער מכל דבר, ויש לו חלישות הדעת וכו', והעצה היא להיות פשוט, להסתכל על החיים בעין אמיתית, ולומר לעצמו מה האמת של הדבר הזה שנעשה עמו, בלי הרגשות הלב ובלי מחשבות מסובכות.

ההבחנה בין החכם לתם הוא השמחה

ד[אך כאמור לעיל, איך אפשר להסביר זאת לחכם, כי הוא מונח בסברותיו, ומבחינתו הסברות האלו פשוטות אצלו, ואין הוא רואה זאת כמחשבות מיותרות. ולכן רבינו מאיר לנו במעשה הזה מבחן מאוד פשוט, שרק על ידה אפשר להוכיח לו שהחכמות שלו לא מביאים אותו לכלום והם שקר בידום.

והמבחן הוא: השמחה! כי החכם רק סבל צער ויסורים וחלישות הדעת מכל דבר, ואף שהיה מוצלח מאד, ולכאורה אמור להיות לו חיים שמחים ומאושרים, אך ככל שהוא מתקדם בחייו הוא מאבד יותר את שמחת החיים הפשוטה, ונעשה ממורמר יותר.

ה[וזו הדרך הטובה ביותר לעורר את החכם מחכמותיו, כי למעשה כבר אי אפשר להתווכח עמו, כמו שרואים בחוש, אנשים שלקחו לעצמם איזה חכמה ושקעו בה ומדברים מזה כל היום, והפכו זאת לתכלית שלמה, ולמעשה קשה מאוד להוכיח להם טעותם, ורק על ידי דבר אחד אפשר אולי לעורר אותם, תבדוק להיכן החכמה הביאה אותך, כי סוף סוף צריך לחיות חיים, שהרי תכלית החכמה היא חיים, כמו שכתוב 'החכמה תחיה בעליה', ואם כתוצאה מהחכמה אתה נמצא ללא חיות, רק רע לך כל היום ואינך מוצא מקום מנוחה, ואינך יכול לדבר עם אנשים כי כולם אינם שווים

בעיניך, הרי שלא הגעת לכלום.

מנהג השמחה

ו[ולעומתו התם, מדגיש רבינו בלשון מענינת כזו: 'ומנהגו היה שהיה תמיד בשמחה גדולה מאוד! וחזרו וכופל בלשון הק': 'והיה רק מלא שמחה תמיד'.

והוא לשון שמאוד מעורר את הלב לרוץ לתוך התמימות - מנהג להיות בשמחה! כי היכן נשמע כדבר הזה 'מנהג של שמחה!'

שהרי לכאורה הלשון 'מנהג' אפשר לומר על פעולה מסוימת שצריך לעשות, ואיך שייך להשתמש בלשון הזה על ענין התלוי בהרגש הלב, אלא שאדרבא, בזה מדגיש לנו רבינו שהתם הנהיג עצמו כל כך לחשוב אמיתי, וכיון שהבין שתכלית כל העולם הוא לחיות חיים טובים עם השם יתברך, לכן היה מרגיל את עצמו לשמוח בכל מקרה, בלי קשר למה שנעשה סביבו.

ז[לא כמו החכם שבוודאי חיפש חיים טובים ובוודאי שרצה להיות בשמחה, אלא שהיה חוקר בחכמתו איך לבוא לשמחה, ותמיד היה תולה את שמחתו וסיפוקו בהצלחות ובענינים שתלוי בסביבתו שישמחו אותו, מה שאין כן התם יש בו כח להסתכל פשוט ואמיתי, ואז לא להסתבך עם כל מה שעובר עליו מסביב, וגם אם אין לו פרנסה ואין כמעט מאכל הוא לא חוקר בוה, אלא פשוט חי ומשמח את עצמו, עד כדי כך שהוא נעשה כעין מנהג ודרך חיים פשוטה אצלו שהוא מלא שמחה.

וכמו שרבינו לימד אותנו שאדם צריך לשמוח את עצמו בכל מה שאפשר ואפילו על ידי מילתא דשטותא, ולא לתלות את השמחה בדבר מסויים, אלא רק ליישר את הלב להיות פשוט ואז מתקיים אצלו ולישרי לב שמחה!

על הפרק

אחרי שהכוח נגמר

בשעת רצון נדירה, סיפר פעם הרב שמשון פינקוס זצ"ל, אנקדוטה מדהימה ומרגשת שהתרחשה בימי נעוריו.

כאשר הרב היה בחור בישיבת בריסק, הוא התגורר בדירה משותפת עם כמה בחורים, ליל בדיקת חמץ יצא שהוא נשאר אחרון בדירה מבין כולם ומשימת בדיקת החמץ נשארה עליו.

הוא בדק את החמץ בכל הבית, ומן הסתם הוא עשה את זה מאוד ביסודיות. למרות עייפותו בדק את הדירה כולה שעה אחרי שעה אחרי שעה, וכשסיים את המלאכה התיישב מותש על הכיסא. הוא הרגיש ממש באפיסת כוחות, אבל שמח שזה בגלל קיום את המצווה.

בעודו מוטל כך על הכיסא, פתאום עברה בו מחשבה שזעזעה אותו. פתאום הוא נזכר בעליית הגג. מה עם עליית הגג? לפי דין גם היא צריכה בדיקה, והיא הרי שייכת לכל הדיירים בשווה, וכרגע אין כאן אף אחד אחר מלבדו! מה יהיה? צריך לבדוק גם את עליית הגג!

הוא באמת היה מותש, השעה הייתה מאוחרת, ולא היה אף אחד שאפשר לחלוק איתו את המשימה.

הוא התחיל לשקול בינו לבינו. העייפות התחננה אליו - 'לא, לא חייבים, אולי לא צריך, אולי תשכח שנזכרת...' אבל ככל שהוא מברר עם עצמו את ההלכה, הוא מגיע למסקנה שאכן כן הוא צריך לבדוק את עליית הגג. זה החיוב שלו עכשיו.

למרות ההתנגדות הפנימית הוא יצא מהדירה, עלה לעליית הגג, פתח את דלת העלייה וחשכו עיניו. המקום היה מכוסה אבק ולכלוך בן עשרות שנים. ויש דין שלפני שבודקים את החמץ צריך לנקות, אי אפשר לבדוק על הלכלוך. הוא עמד שם הלום, מה הוא יעשה? הוא שוב דן עם עצמו, מנסה להכריע, צריך? לא צריך? ושוב מתברר לו שאין ברירה, אבל צריך.

אחרי ההלבטות קשה הוא התחזק, ירד לדירה, לקח דלי מים וכלי ניקוי וחזר לעליית הגג. במשך שעות ארוכות הוא ניקה וניקה, ובדק. השעות הלפו והוא היה ממוטט, ותוך כדי העשייה, שוב ושוב תקפו אותו הגלים של הספקות. הוא רק רצה לעזוב הכול וללכת, הוא היה כל כך עייף, ומה יהיה על חג הפסח שלו? איך ייראה ליל הסדר אצלו אחרי לילה בלי שינה?

אבל כל פעם מחדש הוא יישב את דעתו, שאכן, זוהי מצוות דרבנן ברורה שהוא מחויב לעשות. רק לפנות בוקר הוא השלים את המלאכה.

אחר כך היה לו יום טרוד מאוד בהכנות לחג והוא לא הספיק לעצום עיניו. ליל הסדר הגיע והוא הרגיש צער גדול מהעובדה שכך הוא מגיע לחג, מותש וממוטט. מנגד, הוא השתדל לחזק את עצמו שזה מה שהיה עליו לעשות.

כתינוק שנולד

הגיע ליל הסדר, ופתאום ירדה עליו מין מתיקות ואור, הרגשה כל כך טובה נכנסה לו לתוך הלב, משהו כל כך שמח. קדושה והתחדשות נכנסו לו לתוך הלב והנשמה ומילאה את כולו.

הוא היה מופתע, הוא לא הכיר את זה, מה זה? מאיפה זה בא?

ליל הסדר יסדר

הוא התחיל להתרגש ולשמוח מאוד.

ככל שליל הסדר התקדם, הוא הבין יותר ושמוח יותר, והרגיש טעם של גן עדן וקרבת אלוקים בכל כזית מצה.

עם כל השמחה וההתרגשות, הוא גם חשש, ליל הסדר יגמר וזה בטח ילך... אבל טוב, לפחות יש לי את זה עכשיו.

וככה המשיך ליל הסדר, ומרוב ההתרגשות והשמחה והחיות והדבקות שהייתה בו, הוא לא הלך לישון. למרות שלילה קודם הוא לא עצם עיניו. כל הלילה הוא ישב ועסק בסיפור יציאת מצרים וחש קרבת אלוקים.

השחר האיר, הוא נח קצת והתפלל, ולהפתעתו, הוא המשיך להרגיש את ההתרוממות המופלאה.

עכשיו הוא חשש שמא כשייצא החג הראשון ההתרוממות תעזוב אותו. אבל הוא ניחם את עצמו, טוב, נו, כמה שאוכה זה טוב. כל חול המועד עובר וזה לא עוזב אותו! עומד לצאת החג האחרון והוא ממש מרגיש צער, איך אחזור למה שהייתי קודם? אני ממש מפחד.

בשנה ההיא חל שבת אחרי יום טוב אחרון של פסח, אז הוא חיזק את עצמו שגם השבת קדושה ואולי הקדושה של שבת תבנה לו איזה גשר...

באה שבת והתחושה המיוחדת הזאת המשיכה, עברה השבת והדבר הזה נשאר לו! והוא מסיים: כל מה שיש לי עד היום הזה התחיל ב"ג ניסן ההוא. אני לא יכול להסביר לכם, נהיית' בן אדם אחר, וזה נשאר איתי לתמיד. כל מי שאני היום, התחיל אז!"

וזה מדהים שהוא גם נפטר ב"ג ניסן, שנים רבות אחר כך. הקדוש ברוך הוא ממלא ימיהם של צדיקים, מ"ג ניסן ההוא, הלילה שבו הוא נולד בקדושה, לילה שבו הוא עלה דרגה, עד שהוא הלך לעולמו.

שמעתי את הספור הזה והתרגשתי כל כך. חשבתי על הבחור ההוא, המותש, עמל לקלף כלכוכים של שנים בעליית הגג עם עיניים דבוקות מעייפות וגוף ממוטט. כמוכוב, שום מחשבה על אורות ופסקות לא עלתה בדעתו, לא רק שהוא לא ידע איזה שר מצפה לו, הוא גם לא חשב על איזשהו שכר בכלל. הוא פשוט עשה מה שצריך היה לעשות, וחיזק את עצמו כל רגע לקראת הרגע הבא. עוד צעד. עוד אחד. עוד מעשה. עוד מצווה. להתחזק במה שנדרש ממנו כעת, וזהו.

בלי להבין איזה אור מאיר בכל העולמות מתוך ההתחזקות הזאת, איזו ישועה נולדת מתוך עמלו.

נקודת ההשקה

הרב פינקוס זצ"ל היה גדול שבגדולים, ללא ספק, אבל עיניו דבוקות וגוף ממוטט יש גם לנו בערב פסח... מבחינה זאת יש בינינו איזו נקודה משותפת. רגעים שאין עוד כוח ובכל זאת ממשכים, לקראת שבת ולקראת חג ולקראת ביעור חמץ ולקראת מוציא מצה. עוד עבודה ועוד משימה ואינסוף מטלות המוטלות על שכמנו ואנחנו נושאות את המשא המשפחתי, היהודי, החגיגי הזה, באומץ.

עם כל הקושי והעייפות והעמל, עוד לא פגשתי אישה שרוצה לתלוש הלילה את ניסן מלוח השנה שלה. כולנו עובדות עד קצה הכוחות, אצל רובנו "פסח" הוא מושג מאיים קצת וגורם לדופק מואץ וללחץ מרוב פרטים ופרטי פרטים, ובכל זאת מעולם לא פגשתי אישה שאומרת קחו ממני את פסח, הלוואי שנעבור מפורים ישר לחג השבועות... אין אחת כזאת. עם כל העמל או כמעט בגללו... אנחנו אוהבות את פסח וחפצות בו.

המאמץ ההירואי של לפני, עם האהבה של תוך כדי - אם רק היינו יודעות איזה שפע הן מורידות עלינו משמיים.

ליל הסדר

בואו נזכור שכל הבלגן של ערב פסח יגמר בפסח. פתאום יהיה לילה שקוראים לו 'ליל הסדר' והוא מסדר הכול. אז גם אם התפרקתי לאלף פירוקים, וכל מיני דברים קרו והתפורזו; הבית הלך ונאסף והתכסה בניירות לבנים ובנייר כסף, אבל אני לא יודעת מה קרה לי בדרך...

ליל הסדר יעשה את זה. ליל הסדר הוא לילה שעושה סדר פנימי. פתאום תסתכלי על כל התקופה המשוגעת הזאת ועליך המשוגעת שבתוך התקופה, משהו יתברר בך ותביני שהכול היה לפי סדר מסוים. הקדוש ברוך הוא הוביל אותך.

ליל הסדר מסדר אותי. כמה שאני אצליח, אשריי. מה שלא אצליח, ליל הסדר יסדר. זה טוב וזה מרגיע. אנחנו באמת נגאלים שם. אנחנו עושים את שלנו מאוד בפשטות, לא יכולות להתחייב על שום מצב נפשי. הפוך. איפה שאת מנסה לשלוט ולהתחייב, שם בסוף קורה משהו מפרק...

אני לא יודעת מה יהיה, כי אני לא יודעת כמה אחוץ מוח יהיו לי בכלל. אבל הצדיקים אומרים לי: אל תיבהלי מהקטנות שלך, כי בפסח הגדלות באה בלי קשר לקטנות. תבואי לליל הסדר ותגיד - עכשיו קורה טוב. עכשיו קורה טוב גם למי שמרגיש לא טוב...

היין עושה את זה. המצה עושה את זה. ההגדה עושה את זה. הכרפס המרור.

אני לא יכולה לעשות הרבה. בטח לא בלילה הזה שכל כך מדגיש את הצורך הנוראי בביאת המשיח. כי כשמשיח יבוא, אמנם זה לא יהיה עיקר העניין, אבל בין השאר - יהיו לנו משרתים שיעשו עבורנו הכל.

בפסח, שכל כך עבדת לקראתו, ובא הלילה הזה שאת אמורה לחוש בו כבני מלכים, רק מודגש עוד יותר הצורך הזה שלנו בכמה משרתים שיעזרו לנו סוף סוף. שיגישו, שיורידו, שידיחו, שיחליפו, שיהיו קצת מטפלים ואומנים לקטנים. יש כל מיני פונקציות שצריך למלא...

אז בעזרת השם אנחנו בדרך למשרתים שישחררו אותנו מכל עול מיותר, ועד אז הקדוש ברוך הוא נותן לנו את כל הכוחות ואת כל המתנות שאנחנו צריכות, גם כשאנחנו במוחץ דמשרתים, במוחץ דמבולבלים, לא יודעות, לא מרוכזות, לא מרומומות.

לא נורא. המוחץ דגדלות יעקפו את הקטנות שלך. הם יבואו מן השמיים. שזוכה בטוב אמתי ובגאולה שלימה.

ראש השנה למלכים

העולם, הוא לא רק 'אוסף' של אנשים, אלא 'פסיפס' שלם - שמורכב מכל האנשים ביחד. לכל אחד ואחת יש את המשבצת שלו, את התפקיד שלו במערכת, ואת החלק שרק הוא יכול לעשות - ומכאן יחד נוצר המציאות השלמה שנקראת 'עולם'.

החלק שיש לכל אחד, נקרא 'מלכות'. כי אין מלך בלא עם, ומשכך, המלכות תלויה בכל אחד ואחד, שבלעדיו לא תהא המלכות, או שעל כל פנים היא תהא חסרה. העולם לא יתאים אתו עולם - אם לא את, והתפקיד המיוחד שלך.

וכל אחד, יש לו את כל הכוחות, וגם את כל הרצון והמוטיבציה - למלאות את החלק שלו, ואת 'המלכות' שלו. אין שום דבר שמונע זאת ממונו, ואין שום סיבה בעולם שזה לא יצא לפועל.

יש רק בעיה אחת - שאנחנו לא נמצאים במשבצת המתאימה.

בכל מערכת מתוקנת, יש מישהו 'מלמעלה' שמחלק את התפקידים, ומעמיד כל אחד על המשבצת שלו, בהתאמה מלאה ומדויקת לכל אחד. ואז, כשכל אחד נמצא על 'מקומו' הנכון, הוא עושה את תפקידו בחשק ובנאמנות, והמערכת פועלת כמו מכונה משומנת.

במערכת מקולקלת - כל אחד בוחר 'לעצמו' את המשבצת, שרואה לו כאילו היא שלו. או גורע יותר, מישהו או מישהם 'מלמטה' בוחרים זאת עבורו, ומחליטים שהוא מתאים לתפקיד פלוני או אלמוני, ועושים הכל כדי להעמיד אותו שם, ולהפוך אותו לכזה.

ואז, זה פשוט לא עובד. קודם כל - כי זה בוודאי לא נכון. מלמטה אי אפשר להאזין שום דבר, רק מלמעלה. ושנית - בגלל שזה לא נכון, אין לו את הכוחות למלאות שליחות ותפקיד שאינם שלו, וגם אם הוא מצליח, אין לו סיפוק מזה, והוא לא מצליח למלאות בזה את המטרה הכללית.

וזה עיקר הביטוי של הגלות: מערכת מעורבת ומקולקלת, שלא יודעת להבחין נכון מה מקומו ומה תפקידו של כל אחד, וכל אחד עומד בדיוק על המשבצת שאינה שלו, וממילא מרגיש שאין לו את הכוחות, ואין לו את המוטיבציה, והתוצאות בהתאם. 'ישראל אינם על מקומם' (ליקוטי מוהר"ן סז), זה הכל.

בחדש ניסן - הכל מתחיל מחדש.

זה הזמן בו מחלקים מחדש את כל התפקידים - החל מהמלאכים למעלה בשמים, וכלה בכל המיניונים והתפקידים שיש כאן בעולם. כך גילה הבעל שם טוב, וכך מובאר בליקוטי מוהר"ן.

ולכן, חודש ניסן הוא חודש של 'גאולה'. כי כשנעמדים על המקום המתאים - נגמר הגלות, ומתחילים לנשום אויר של חירות.

זה הזמן להתפלל: ריבונו של עולם, אנא, כל אחד על מקומו האמיתי והמדויק, ואז, יהיה לנו את הכח ואת כל מה שצריך, כדי להביא את עצמנו ואת כל העולם, למקום הכי יפה, מלא, אמיתי ושלם.

שאלה:

שלום וברכה.

קודם כל, ברצוני להודות על המאמר הקודם, ועל ההדרכה הנפלאה כיצד נשים יכולות להתחבר לחג הפורים בצורה הנכונה, ולהפיק ממנו את התועלת. וזה אכן הועיל לי מאד, העברתי את זה גם לחברות, והם הודו לי על כך.

המשך לזה, רציתי לשאול אודות חג הפסח, והפעם על 'ההכנות' לפסח. במשך כמה שבועות אנו עמלות קשה כדי לנקות את הבית מחמץ, שהוא אסור בכל יראה וכל ימצא. ורציתי לשאול:

א. החמץ, הוא טוב או רע? אם הוא רע - למה מותר בכלל 'להכניס' אותו, ואם הוא טוב - למה צריך 'להוציא' אותו.

ב. הפחד והלחץ שלא להשאיר פירור חמץ, וגם העבודה בעצמה שדורשת הרבה מאמץ פיזי ונפשי - גורמים להרבה לחץ ומתח ועצבים בבית. וגם בפסח עצמו יש כל הזמן מתח וחרדה סביב העניין. אני שואלת: האם כך אמור להיראות חג החירות?

ג. לאחר כל המאמצים של הנקיין והסידור, בו כל בני הבית מוציאים את הנשמה - לבסוף, תוך יום אחד, הבית 'חוזר' למקומו, ולא נודע כי באו אל קרבתו כל הנקינות והסידורים. אם כן, למה זה אנכי?

בתודה מראש נ.ה. מרכז

תשובה:

תודה רבה על המשוב המהמם, וגם על השאלות.

השאלות האלו, אכן ראויות להישאל, וגם מבלי לשאול אותם בפירוש, הן מנקרות בלבן של נשים רבות, וכאשר שואלים אותם בפירוש, יכולים לענות עליהם וליישב את הלב. ולכן, אני מודה לך עליהן, כי הם עוררו אותי לחיפוש, והביאו לי בעצמי תועלת.

לגופו של עניין. אם נבין נכון את ההתליך שקורה איתנו בפסח, נראה כיצד השאלות מתיישבות אחת לאחת, ואולי נקבל גישה חדשה לכל הנושא של החמץ, הנקיין, וחג הפסח.

עיבור ולידה

הצדקים מגלים לנו, שבפסח קורה לנו תהליך של 'לידה'. כשהיינו במצרים, היינו כמו 'עובר' במעי אמו, כמו שכתוב בפסוק 'לקחת לו גוי מקרב גוי', וביציאת מצרים התרחשה הלידה, והיא מתרחשת מחדש בכל שנה בחג הפסח.

אדם רגיל, צריך לאכול אוכל מזין ובריא; לחם, דגים ובושר, חלבונים ופחמימות ושאר ירקות. לעומת זאת תינוק, אינו מסוגל לאכול את כל הרישומה הזאת, אלא רק חלב אם. אילו נאכל אדם רגיל רק 'חלב' הוא לא ישרע ולא יהיה לו כח, ובאותה מדה, אם נאכל את התינוק לחם ובושר, הוא ימות חלילה.

ולכן, בפסח שבו אנו כמו 'תינוק שנולד', אסור לנו לאכול חמץ - למרות שהוא אוכל 'מות' ואפילו 'בריא', אבל לא לתנוק. לתינוק נותנים לאכול רק 'מצה'. לאחר פסח, כשאנחנו כבר לא במצב של 'תינוק' יכולים ואפילו צריכים לחזור ולאכול חמץ, ובחג שבועות מביאים קרבן דווקא מחמץ.

חמץ ומצה

'חמץ' מרמז על מחשבה והתבוננות. החמץ נוצר על ידי 'שהייה', וכך גם התבנה והתעמקה נוצרים על ידי שהייה והתבוננות מעמיקים. לעומת זאת, 'המצה' נעשית בריזות וללא שהייה, והיא מרמזת על אמונה פשוטה בלי שאלות, חקירות והתבוננות.

כשאנחנו רוצים 'להיולד', כלומר להוליד את ה'יהודי' שבנו - מוכרחים להתחיל עם אמונה פשוטה. אחרת, נישאר במצרים לצנח. מצרים הייתה המדינה העשירה ביותר, והיא מסמלת את מרכז הטבע והכפירה. לשיטתם, חיביבים לחשוב הרבה מאיפה להשיג פרנסה והצלחה, ורק כך אפשר להסתדר. ולכן, כדי לצאת משם - חייבים לזרוק את המחשבות הללו לגמרי, ולסמוך לגמרי על השם, ממש כגמול עלי אמו, בלי שום מחשבות ודאגות, לא דאגות גשמיות ולא דאגות רוחניות - רק ללכת אחרינו בנאמנות ובביטול.

ולכן, יציאת מצרים הייתה בחיפזון, ובלי שום צדה לדרך. וכך גם בקריעת ים סוף. אילו היו משתחים במחשבות כיצד להינצל ואיך להתארגן - היו נשארם שם עד היום. ורק בזכות שהשליכו את עצמם על השם יתברך, יצאו ממצרים, ועברו את הים. ואז, לאחר קריעת ים סוף - כשהאמונה כבר מבוטסת דיה, אפשר כבר לאכול חמץ. הדיונו לחשוב ולתבונן, להעמיק ולהבין, שזה כלי חשוב מאד לעבודת השם.

נטיה מופרזת

הדור שלנו, אוהב מאד להעמיק. וזה אמנם חשוב ומועיל, אבל לפעמים מוגזם. שוחחתי פעם עם נטרופסית, ושאלתי אותה מדוע יש אחוז כל כך גבוה של 'ליאק' שרגישים לגלוטן, והיא ענתה לי שאנשים הפריזו באכילת פחמימות

עד שהגוף כבר קורס ונהיה רגיז לגלוטן. ואולי זה צריך לעורר אותנו, שקצת הפרזנו בעין שכלי, כביכול הכל אנחנו חייבות להבין, וזה המעיט לנו את האמונה הפשוטה שצריכה להיות בלבו של יהודי, בפרט אצל נשים.

או אולי גם כל השנה, כדאי לעשות מצה [לשון מריבה] עם המה, להשליך את החרדות הדאגות וההבנה, ולזרוק עצמנו על המצה האמונה הבסיסית. כפי שכתוב בבוזר שהמצה הוא 'מאכל של אמונה', וכפי שאמרו מוהר"ן מברסלב 'כשאוחזים מצה ביד אוחזים את השם ביד'. ולכן, המצה היא רפואה, שמביא לחירות ושמתח הנפש.

גם כשכבר רוצים להעמיק ולהתבונן, יש שתי סוגי העמקה. יש שאלות של 'בן חכם' ויש שאלות של 'בן רשע'. החכם שואל מתוך השתוקקות 'להתחבר', ולכן השאלות שלו הם שאלות של 'התענינות', שניכר מהם הרצון להתחבר ולחוות את היהדות. לעומת זאת, הרשע שואל מתוך התרסה וריחוק, והשאלות שלו הם מתוך מטרה להראות כמה זה לא נחוץ ולא כדאי ולא מחייב.

לחץ או שמחה

וזאת גם התשובה לשאלתך - האם חג החירות אמור להיראות חג של 'לחץ' ו'חרדה' או בואי נעתיק את השאלה גם ללידה, ונשאל: האם לידת תינוק הוא 'חג' או 'לחץ'? והתשובה היא שתינוק חדש הוא התגלמות האושר, אבל באותה מדה הוא יורש זהירות רבה. בפסח אנו נולדים מחדש, וזה מרגש ומשמח מאד, ומביא לנו אושר וזהירות, אבל יחד עם זה, צריך גם זהירות רבה ורגישות שלא לפגום את העדינות של הלידה.

חז"ל אומרים 'אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה', לכאורה זה הפוך מהמציאות, כי הרי לימוד התורה דורש הרבה יגיעה ושעבוד, ואם כן, היכן היא אותה 'זהירות' שמצמידים לו. או כנראה שהגיעה אינה סתירה לזהירות, אלא אדרבה, לפעמים היא דווקא מחמת הזהירות, וכדי להגן עליה. ומכאן, גם השם שהצמידו לשומרי המצוות 'חרדים', כי אכן, דווקא החרדה והזהירות הרבה על שמירת המצוות, היא זאת שהופכת אותנו למאושרים.

כדי להישאר תינוק טהור ובריא, חייבים זהירות. אבל כמובן שאין קשר בין 'זהירות' לבין 'לחץ', כעם או עצבים. כי הכעס והספיקות, הם החמץ בעצמו שמזנונו אנו כל כך נוהרים, והם בעצמם נובעים מעודף העמקה, שגורם לחשוב כל הזמן האם יצאנו ידי חובה, ולדאוג האם נצליח לשמור כראוי - ושניהם [ההעמקה והדאגות] אסורים ביבל 'יראה ובל ימצא'. יש כאן מסלול דק, שמהלך בין יראת שמים וזהירות, לבין כעס לחץ ותסכול.

'הוויה' - של ביעור חמץ

אוסף כאן חווייה אישית, שתרמה לי רבות. באחד הפסחים התארחו אצלנו שני בחורים בעלי תשובה, שלא היו 'יולדים' לחוג את הפסח בבית הוריהם כמובן. התכנית הייתה שהם יבואו בכניסת החג, אך הנה ביום בדיקת חמץ התקשר אלינו אחד מהם, וביקש להקדים את הגעתו ולראות גם את בדיקת חמץ וביעור חמץ.

נבלתי מאד. ידעתי שיום בדיקת חמץ הוא יום קשה עבורי, עם הרבה מתח ובלגן, וחשיתי אולי זה יעשה עליהם רושם שלילי. עדיף שיבואו רק לחג עצמו, שאז הכל מסודר ויפה ומרשים. אבל הם ממש התחננו, והסבירו שהם בכלל לא ראו בחיים איך מתנהג יום כזה. הסכמתו בדיעבד מתוך החלטה שאנא אתנהג כרגיל, בלי משחקים להראות יפת נפש.

בסיום ימי החג, הם ציינו שהחווייה החזקה ביותר עבורם, היה דווקא החלק שלפני החג. הם סיפרו שזה היה עבורם שיעור עצום ביראת שמים. הם ציינו שמעולם לא חוו 'פחד' רוחני, אלא רק כשהיה הצבא ועמד בפני מוקש שעמד להתפוצץ מולו. וכשהוא ראה את הפחד שלי מהחמץ, ואיך הילדים מבינים את זה, זה נתן לו בסיס ליראת שמים איך להקים בית יהודי, יותר מאשר כל מה שחווה כל ימי הפסח עצמו. גם כיום, עשרות שנים לאחר מכן, שכבר הקים בית עם שלוש עשרה ילדים והמון נכדים - הוא לא שוכח את 'יום בדיקת חמץ'.

סוף דבר

המסקנה שעולה מהדברים, הוא שכל העבודות של הנקיין, והזהירות המרובה מחמץ - קודם חג ובתוכו - לא רק שאינו פוגם את החירות, אלא אדרבה, ייתכן שדווקא הוא זה שיתן לנו את ההכרה בחשיבות 'מהותו' של יהודי, ושל שמירת התורה - שאדם כל כך קריטי, שצריכים לזה זהירות רבה, בדיקת כמו שמתנהגים עם תינוק.

ומכאן תשובה לשאלה השלישית: אם אחרי יום אחד, כל הנקיין נעלם - בשביל מה אנחנו עובדות. התשובה היא: בשביל להעביר את המסר הזה. המסר הזה חודר עמוק לתוך נשמתנו ולתוך נפש הילדים, ומחדיר את הזהירות הגדולה שצריכים כדי להיות 'בן חורין'. ושבו, צריך להיזהר שלא להפוך את הזהירות ללחץ, ואת היראת שמים לעצבים.

ולסיום, מן הראוי לצטט את דבריו הנפלאים של 'הקב הישר': 'ויש קבלה בידי שכל טורה שאדם מטריח את עצמו לכבוד יום טוב של פסח, והוא עיף ויגע מהטורה הזו, אזי בעסק זה הוא הורג את כל המויקים הנקראים נגעי בני אדם'. 'נגעי בני אדם' הם כל החרדות שלנו, מכל מיני מחלות ובעיקר ממחלות רוחניות המצויות לרוב בדורנו, והנה מביא לנו בעל הקב הישר סגולה בדוקה להינצל מהחרדות, וזאת על ידי הטווח והעמל ליום טוב של פסח.

כדאי להדפיס את הדברים הללו ולשים אותם עם מגנט על המקרר.

פסח כשר ושמח, מתוק ובן חורין.

סיפורים קטנים של גאולה

התנצלות:

בגליון הקודם, התפרסם במדור זה סיפור, תחת השם מ. קרייטמן. מדובר בשגיאה, והסיפור נכתב על ידי ח. פרידמן, (והופיע בגליון 'קורות בתינו'). ועם שתיהן הסליחה

הבית כולו נקי ורוחץ, השדות מסביב מנוקדים כמו בד ציור קסום ששלח הקדוש ברוך הוא עם האביב, בגדים חדשים תלויים בארון וריח שאין כמוהו בשנה כולו - ריח של תבשילי הפסח ממלא את הבית בהתרגשות מיוחדת. עוד מעט...

בזמן כל כך עוצמתי הנפש נמתחת ומתכווצת, מתאכזבת ושוב מקווה, רוצה, כל כך רוצה להיות באמת כרצון הבורא יתברך, לעשות את הדבר הנכון, להיות במקום הנכון. אך בין החרכים והסדקים מתגנבות ללב מחשבות, דאגות, פחדים, תחושת החמצה, למה אני לא מצליחה למצות את הרגעים הנשגבים האלו? למה אני שוב נופלת לקטנות, לעייפות, לתסכול מערימת הכלים האינסופית, למה הילדים לא יכולים לעזור קצת יותר? ולמה חצי שעה אחרי הסעודה כולם שוב רעבים...

לפעמים נדמה לי שאין לי כוח יותר, לא רק שעמלתי במשך ימים רבים לנקות את הבית, אלא גם בפסח עצמו העמל נמשך... נמשך...

פסח עובר על כל אחת אחרת. כל בית וכל אשה מתייחסות אליו באופן שונה, אך דבר אחד ברור - אף אחת לא נותרת אדישה לפסח! קיבצתי כאן כמה סיפורים ששמעתי משכנות, חברות, אחיות לעמל הפסח, נשים שזכו כולן, דווקא דרך ההכנה הרבה והעמל - להיגאל.

אני מבחזר

"בשנה שעברה, מספרת לי שכנתי 'הקדוש ברוך הוא החליט להוציא אותי מהתחרות. זהו. הגיע זמן הגאולה!"

"ואיך הוא עשה את זה?" אני מסתקרנת.

"תמיד הייתי מתבלת את ניקיון הפסח שלי בהרבה מתח, הרבה עול ולחץ, זה היה חלק בלתי נפרד מהתפריט של ערב פסח. היה לי סדר קבוע שהתחיל בט"ו בשבט, עלה מדרגה בראש חודש אדר ונכנס לשיא הכוונות מיד אחרי פורים. אצלי תמיד אוכלים שבת הגדול במחסן ושבויעים לפני פסח חמץ כבר לא נכנס מהדלת.

אבל בשנה שעברה, יומיים לפני ט"ו בשבט, בעלי קרא לי לשיחה.

"השנה אני רוצה ערב פסח אחר". הוא אמר לי. "במשך שנים נתתי לך לעשות כרצונך וראיתי המון מתח, לחץ, עצבים. אני לא מבין למה צריך לנקות את החמץ במשך חודשיים, זה ממש לא נראה לי נכון. השנה, אני רוצה שתתחילי רק בראש חודש ניסן ולא יום קודם."

הרגשתי שהשמיים נופלים עלי. ראש חודש ניסן? השם! איך אני אספיק? הרי חודשיים בקושי הספיקו לי בכל שנה, ותמיד עבדתי כל כך קשה, למה בעלי עושה לי את זה? מצד שני, אני כל כך משתדלת לכבד אותו ולעשות את רצונו, זהו אחד הערכים החשובים ביותר בחיי. הייתי ממש קרועה לשניים ורמת המתח, הלחץ והדאגה המריאה לגביהם חדשים. הסתובבתי כמו מישהו שנתקע לו משהו בגרון והוא לא מסוגל לא להקיא ולא לבלוע, וממש לא ידעתי מה לעשות.

למרבה המזל, סוף סוף שלח לי השם עצה טובה והחלטתי להתקשר לרבנית שאיתה אני מתייעצת לפעמים. הרבנית הקשיבה לי מכל הלב, הזדהתה והבינה את הצער שלי, אך לבסוף אמרה - "השם שולח לך השנה מתנה! תמיד חשבת שערב פסח זה את. את עושה, את מנקה, הכל תלוי בך ואם תתאמצי ותקרעי ותלחצי - תצליחי, אם לא - לא.

"אך האמת אחרת לגמרי. בכל בוקר אנחנו אומרים 'אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו... והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים'. זוהי האמת. כל המעשים שלנו - שלו הם, רק הוא יחליט. אנחנו צריכים להשתדל, אבל אין שום קשר בין התוצאה לבין ההשתדלות. העיקר הוא לרצות, להסכים, לעשות בשמחה את התפקיד, ומה בדיוק יהיה - זה כבר לא בידינו. בן אדם יכול להתאמץ בכל כוחו ופתאום יקרה משהו שיהרוס הכל, או להיפך, אדם חלוש שמתקשה מאד - יכול לראות ניסים. העיקר הוא כוונת הלב, וסוף סוף השם יביא אותך לפסח כשר ושמח גם עם שבועיים נקיין, אם רק תאמיני שזה אפשרי. ולפסח הזה תגיעי כבר אחרת, בת חורין אמיתית, מבינה שלא כוחה ועוצם ידה עשה לה את הנקיין הזה, כי אם - 'אנוכי ולא מלאך..."

ללא תחרות

"שונאת תחרות!" מספרת ריבי חברתי. "מאז ומעולם תחרות בשבילי זאת מילה שנואה במיוחד. אף פעם לא הבנתי איך אנשים מתנדבים מרצונם ואף משקיעים את כל מרצם וכוחם בכל מיני תחרויות כאלו ואחרות, אלי זה לא מדבר!"

אולי זה קשור לעובדה שגדלתי כל חיי כילדה בתוך תחרות לגמרי לא הוגנת, תחרות בה הייתה מנוצחת אחת קבועה והיא אף פעם לא הייתה אני, אלא אחותי הבכורה. אצלנו בבית כולם ידעו שמלכי היא 'מספר אחת' בהכל, לא רק במיקומה המשפחתי, היא פשוט הילדה המושלמת. לידה לא היה לנו סיכוי לעולם, אבא העריץ אותה הערצה בוטה וגלויה שפצעה את ליבי הקטן ולא הותירה לי שום הזדמנות. כל מעשה שמלכי עשתה תמיד היה מדהים, מעורר השתאות, מושלם. ואני נותרתי לעולם - היבוגנית.

לצערי הרב לא רק אבא השווה ביני לבינה אלא גם המורות. כשנכנסתי לכיתה והמורות היו שומעות את השם מישקולץ, מיד היו מחייכות בהנאה ואמרות - אוהו, אחות של מלכי?

אך החיוך היה הופך להיות חיוור במהלך השנה וציוני ה-85 עד 89 שהצלחתי להשיג במאמצים לא מועטים, אף פעם לא דמו למאיות של אחותי הגדולה. גם מצד החברה, תמיד כשהטלפון צלצל ידעו כולם שהוא עבור מלכי, לי היו טלפונים בודדים אם בכלל.

עם השנים הרבה דברים השתנו, ברוך השם אני מאד מרוצה מחיי והשם נתן לי הצלחות רבות, אני מאד אהובה ומקובלת בחברה בה אני חיה ויש לי משפחה מקסימה ובעל נהדר, אך עדיין - לא יכולה לסבול תחרות. תמיד הקפדתי למצוא לי עבודות בלעדיות, כאלו שבהן לא תהיה לי שום תחרות, ועד היום, אפילו בגיל 38, כשמישהי מתחרה בי אני מרגישה את הבטן מתהפכת בקרבי והרגלים מתחילות לרעד.

אולי לכן, אני שונאת את ערב פסח. שונאת.

לא שונאת לנקות, את זה אני דווקא אוהבת, וחושבת שאני אפילו עושה את זה טוב מאד. הפסח שלי כשהוא רק לעצמי, הוא ההזדמנות שלי להגיע אל כל הבית כולו, לטפח אותו מבפנים וזה מאד יפה בעיני. עד - שמתחילות ההשוואות. לא יודעת מה זה עושה לאחרות, אבל אותי ההשוואות פשוט גומרות. כשאני שומעת איפה השכנה שלי והגישה שלי ובמיוחד איפה האחות שלי אוחות - אני מקבלת חלישות הדעת כזו, שאני ממש לא מצליחה לקום, להתרומם ולהמשיך. בכל שנה, "תחרות הניקיין" הארצית שנערכת בכל ערב פסח שאבה את כל הכוחות שלי ולא היה לי מושג איך אפשר לצאת מזה.

מי שעזר לי לעשות שינוי היה דווקא בעלי. בחכמותו ובעדינותו, אחרי שסיפרתי לו מה עושות לי ההשוואות - אמר לי - "נראה לי שיש לך עכשיו הזדמנות משמים להתאמן בנושא שכל כך קשה לך אתו. אל תסתכלי על זה בתור תחרות אלא בתור הזדמנות לשינוי!".

ישבתי וחשבתי איך אפשר לעשות את זה, עד שמצאתי פתרון נפלא! בכל ערב ישבתי וכתבתי לעצמי מחמאות על מה שעשיתי היום. במקום לחפש אישורים מבחוץ שאני בסדר - התחלתי לעשות רשימות בהן כתבתי איזה דברים טובים עשיתי היום, ורק דברים אמיתיים שהאמנתי בהם באמת. לפעמים היו כתובים שם דברים ממש קטנים כמעט חסרי חשיבות, אבל עצם העובדה שראיתי אותם והתייחסתי אליהם התחילה לעשות מהפך אמיתי אצלי בלב. בזכות המילים הטובות והחמות - הסכמתי להיפרד מהתחרות ולהאמין שאני שווה, חשובה, אהובה, ועושה נחט רוח אמיתית לקדוש ברוך הוא."

שכירה עצמאית

גם עליכן משפיע החג האוסף את כל נגוהותיו ונעלם לו הרחק בצורה של כאב חד?

עלי מאוד. מאוד.

החשש הכי ענק שלי מהחג - זה שהוא יעלם, וככה כבר בתוכי אני [הטיפשונת, יש לציין] מנסה להחזיק בו חזק, יודעת שזה לא יעזור לי מאומה, והופ - כמו כל חג ומועד שזכיתי להתבסס בהם זה כמה שנים בודדות - הוא מנפנף נפנוף פרידה ומותיר אותי חשופה. מבוישת. בודדה ורועדת. כן. רועדת - - -

יש לי סיפור ישן שנסייתי בעזרתו לעבד את הרגשות. הסברתי שם לעצמי ולכל מי שיתנדב לקרא, דרך גבורת הסיפור - כמה שהחג לא נעלם ולא התקפל - אלא נוסף ונערם על משיאנו והשיאנו ורוממנו. כמה שהוא הטעין והטעים ומוטען בנו הלאה. כמה שהוא כאן ואיתנו והוא כמו תמצית ותמהיל לימים הבאים. אפס. לפי התאריך - מכתבתו כבר שנים חלפו, חגים נוספו ונפנו - וכמה שאני יותר מתבגרת [בררר...] אני מרגישה יותר קטנה ורועדת.

השנה הייתי גבורה.

הצביטה היתה כה חזקה, למרות שהמוח מסביר ויודע הכל כה טוב - ואני, בנטוף מילותי מור ולבונה - ניחמתי את בני הבית העוזרים לי לארוז את הכלים הכלים ונגומים אל השנה הבאה בירושלים, וכה ליטפתי ונטפתי:

"נכון. החג חלף עבר. בתוכנו הוא נשאר. לא משנה... מה שמשנה תמיד זה שהשם יתברך תמיד נשאר איתנו. וכשהוא איתנו - אפשר לשמוח, ותמיד יש מקום למצב רוח!"

אם היית שומעת אותי מדקלמת את המשפט היפה והמאובזר הזה היית בטוחה שמדובר פה באשה עם ראש על הכתפיים ועם כתפיים על הקרקע. אשה שהרצינואל שלה חזק והגינדי, והרצינות שלה מעוררת קנאה או שתיים...

דא עקא, שחזרתי על זה כמה פעמים, והכל היה - אל תגלי - כדי להטמיע בתוכי את המסר.

ללא הצלחה מרובה.

עד עכשו משהו בי מבכה...

ואם נחפור עוד טיפה, נגלה - שהרבה פעמים מונח כאן פחד. פחד מן המטלות שזרקנו לתיקית ה"אחרי פסח" הוירטואלית שתמיד נעמדת פתאום על רגליים אחוריות. פחד מלתפקד ברצינות בחזיתות שאין לנו כח אליהן. פחד שלא נעמוד ביעדים. פחד שלא נסמן וי על כל השורות העמוסות ביומן.

לפעמים, מול פיק ברכיים שתוקף אותי מול הר מטלות ופסגות של צרכים שעלי לבצע - מתחשק לי פתאום להיות ילדה קטנה של אמא. תלונית. לא חייבת. פטורה. משוחררת - ואוהבת שמש ואור יום שבוקע.

הנה אמרה מעודדת ששמעתי: "אנן, אגרי יומא אנן". **אנחנו, שכירי יום אנחנו.**

זהו. שכיר יום עושה את שלו, רגוע ושלון, ולא מתעניין בתוצאות. התוצאה היחידה לנביו זה שהוא עשה. פעל. נסה. עמד במה שקצב לו בעל הבית - וזהו. לא מעניין אותו טלפונים וספקים ורעיונות ורצונות וסחורות שנתקעות ומה מחר ואתמול ובעוד שנתיים. שנתו לא תופרע ומנוחתו לא תוטד בשל ניירת ממתנה או מטלות שלא בוצעו. הוא מצדו עשה את שלו - ושלו. להתראות מחר - עם ראש קטן. נקי. פנוי. אוהב בוקר שנתלה על ההרים וצובע את הגבעות והפסגות והעמקים - - -

במדור זו יובאו פרקים מ'יומנה' של לאה. בעלה התחיל לעסוק בתורתו של מוהר"ן מברסלב, וללכת בדרכו. והיא מנסה להתמודד, להתעניין, ואולי גם ללמוד. יש לה שני חברות; מידי - הליטאית שמנסה 'להזיח' אותה, ופייגי - הברסלבית, שדווקא מעודדת אותה.

פרק א

אני לא יודעת מה עובר על בעלי, אני פשוט לא מכירה אותו לאחרונה, כל מיני רעיונות חדשים יש לו בראש, ואין לי מושג איך אני אמורה להגיב.

עד לא מזמן היינו שנינו ליטאים שרופים, עושים בדיוק את מה ש"צריך" לעשות, ולא עושים בעיות. בוקר אחד, כשהוא ממתין לחברותא שלו בכולל, צד את מבטו עלון "תמים" בשם "הקבצו", זהו עלון שמביא תוכן ברסלבאי בסגנון ליטאי. מתוך סקרנות הוא התחיל לקרוא, וכשהחברותא הגיע הוא היה צריך כמש לנער אותו כדי שיבחין בו...

במהירות הכניס את העלון לכיס, מחכה לשעת כושר....

מאז הכל השתנה, הוא הכניס כל מיני ספרי ברסלב לבית, הולך לשיעורים של רבנים, לא, איך הם קוראים לזה? משפיעים! כמה פעמים הוא הלך לבית הכנסת שלהם, להכיר, להריח.. לנשום.. לא לדבר שהוא התחיל לקום באמצע הלילה, סליחה, בחצות, ופעם אחת הוא אפילו הלך לאיזה יער, אני לא מעיזה לספר את זה לאף אחד, מה זה השיגעון הזה? אבל ביומן אפשר לכתוב הכל..

כמובן שהוא גם מתחיל עם שטיפות מוח עלי, כל יום הוא עושה לי שיעורים והרצאות, אמרתי לו שבעיקרון אם זה משמח אותנו, לבריאות! אבל אני לא מרגישה שזה קשור אלי, וחוזר מזה, אני רוצה להבין: מה היה חסר לך?? ומה מצאת שם??

הבעיה היא שקשה לו להסביר, הוא אומר שזה מחייב אותו... (לא שמתי לב שהוא גסס קודם) משנה לו את כל הלימוד... (מה לא היה טוב שדרש שינוי?) שהוא פתאום מתחיל להתפלל... (אז לאן הוא יצא כל בוקר ברבע לשבע?) שהוא מתחיל להתקרב להשם... (כל זה רק ההתחלה??)

תכלס, הבן אדם מסתובב עם חיוך על הפנים, מבסוט כאילו גילה את אמריקה,

ואני? לא יודעת את נפשי.

אתמול בערב שמעתי דפיקות נמרצות על הדלת, בפתח עמדה מידי, השכנה מלמעלה, והבעה מודאגת בפניה.

"הכל בסדר?" שאלתי אותה, היא נראתה נבוכה, אבל היתה החלטית לגמרי.

"תראי, אני באמת לא רוצה להתערב, אבל את חייבת להציל את הבית שלך. לטובת כולכם. על זה נאמר: חכמת נשים בנתה ביתה!"

"משהוא לא בסדר?" שאלתי בתמימות.

"לא בסדר? זה נורא ואיום! בעלך אברך נפלא! למה צריך להכניס לו שטויות למח?? לא חבל עליי?? בעלי בעצמו ראה אותו יוצא מחנות ספרים עם ערימת ספרי ברסלב! אצלנו

בבית היה אסור להכניס את הספרים האלה! מי יציל אותנו אם לא את???"

באמת שלא ידעתי מה לומר, אבל למזלי היא בכלל לא חיכתה לתשובה, אמרה את שלה ועלתה חזרה לביתה, תוך כדי שהיא מוסיפה: "אל תגדי שלא הזהרנו אותך.."

טוב, הבנתי שהיא מגזימה, אבל היא בהחלט הבהילה אותי, לא הצלחתי להגיד מה אני מרגישה, ביד רועדת חייגתי אל פייגי חברתי מהסמינר, פייגי באה מבית ברסלבי ונשואה לברסלבר, ואי אפשר לומר עליה שהיא לא נורמלית. היא מיוחדת! ויש לנו קשר טוב עד היום.

פייגי לא היתה בהלם. היא אמרה שהמשיח מתקרב וזה לא פלא שכולם רוצים מחפשים משהו יותר אמיתי. היא הסבירה לי שגם אברך חרדי ש"הכל טוב איתו" יכול להרגיש צמאון בנפשו, "צמאה נפשי לאלוקים", ופתאום כשהוא מוצא כאלה דיבורים של חזקו וקירבת ה', דיבורים השווים לכל נפש שנכתבו לפני מאתיים שנה אבל בדיוק בשביל הדור שלנו, פתאום הוא מבין מה היה חסר לו.

היא הוסיפה והסבירה שהחיפוש הוא מעלה נפלאה לכשעצמה, כי רוב הבני אדם חיים את החיים כמו שהם, וכמו שהתרגלו עד היום, ומעולם לא עצרו וחשבו על משמעות החיים, וכשאדם "מחפש" את עצמו, ואת הדרך איך להתקרב לה' באמת, הרי אז הכל נובע ממקום הרבה יותר כנה, הרבה יותר אמיתי, ואז כל החיים עולים בכמה רמות, כי הלימוד הוא יותר פנימי ואמיתי, והתפילה יותר פנימית ואמיתית, היחס לאשה והילדים הרבה יותר כנה ואמיתי, וכך כל פרט ופרט, ובינינו הרי בוודאי אנו מעדיפים שהבעל שלנו יהיה "הוא" ולא מה שהחברה מכתירה.

היא גם אמרה שמי שרוצה באמת קשר עם ה' ולא רק להעביר כרטיס כאן בעולם הזה, ובפרט בדור שלנו שהנסינות כל כך מתרבים, ואין אדם יוכל להגן על עצמו בכוחותיו - אז הוא מבין שהוא חייב להתחבר ולינוק מכח גדול יותר, וכשהוא פוגש כאלו עצות וחיוקים נפלאים, אין שמחה גדולה יותר מלמצוא כזה אוצר.

האמת, שאם אני חושבת בכנות, יש משהו בדבריה, אני צריכה לעכל את זה, אולי זה ירגיע אותי.

נזכרתי גם בסיפור שקראתי פעם. תלמיד חכם אחד הגיע אל הסבא מנובהרדוק וביקש שיגיד לו מי הבחור הכי טוב בישיבה ואותו יקח לביתו לחתן, אמר לו הסבא: "פלוגי הכי מתמיד, אלמוני הכי עילוי, הבחור ההוא הכי כשרוני, אבל הבחור הכי טוב זה יעקב ישראל!" שאלו האב: "ובמה הוא הכי טוב?" ענה לו הסבא: "הוא הכי מבקש! וזה הכי חשוב!"... הוא אכן לקחו לחתן והוא גדל והיה הסטיפלר.

נראה לי שאני צריכה להפנים את זה, שהביקוש והחיפוש הם דברים גדולים וחשובים.

אווה יסתדר. בטח שהוא לא צריך את הדחיפות שלנו. וכמה שהוא דוחף אותנו להבין את זה בלב! לא בחתיכה האפרפרה ששוכנת בראש שעל הכתפיים...

את. איזה יופי. להיות שכירה עצמאית ומרחפת.

ביום חול - בדיוק כמו ביום חג.

הו, כמה ניחם אותי המשפט הנצחי הזה של חז"ל. כמה יפה הוא מנסה לצבוע את החיים שלי ואת השורות העמוסות ואת הצרכים הנוקשים בדלת לבי בלי רחמים.

אני רק שכירה, חבר'ה. שכירה אצל אבא שלי. ואתם יודעים מה? לכל הרהור טורדני או מקפיץ אני עונה: "הי, זה לא באחריותי.

עשיתי את שלי. והאמת? הבוס יסתדר!"

מאגר שידוכים מבית 'היקבצו'

בחור יקר!

מתלבט מה בדיוק מתאים לך?

רוצה משפחה בסגנון 'ליטאי' אבל ברסלב מדבר אליך?

בדיוק בשבילך אנחנו כאן!

מאגר שידוכים יחודי ואיכותי מבית "היקבצו"

במאגר תוכלו למצוא הצעות מגוונות של שידוכים - ברמות התקרבות שונות.

סודיות מובטחת!

להרשמה וקבלת טופס, נא לפנות לטל: 058-326-06-47 או למייל: a9996560@gmail.com

נ.ב. מיועד גם למשפחות שמחפשים לבתם בחור בסגנון כזה

מספיק התרוצצת,
עכשיו שהיים ייקרע עבורך...

**שבת
בארץ**

התועדות וקומזיץ
עם הרב דוד גבירצמן שליט"א
ולחקת כלי זמר

אחרי שעשית כל כך הרבה עבור כולם
ועוד רגע תעמוד לפני ים של התחלות חדשות
אתה זקוק לתעצומות שיכינו אותך לקראת קריעת-הים אישית
ופריצת מחסומים ברוחניות ובגשמיות
תן לעצמך את החתימה המושלמת לחג החירות, והכנת כלים לגאולת הנפש

יום רביעי יט בניסן (ד' דחוי"מ פסח) בית הכנסת היזדים (קומה עליונה)
החל מהשעה 20:30 ועד חצות לילה רח' אדוניהו הכהן ירושלים

דמי השתתפות 80 ש"ח | 058-3230508 דוד הרצוג | 052-7172452 דוד קליגמן

יטורי 20200 לבני נתיבות תיקופות

מרגיש חשוך לפעמים?

מחפש קצת צבע באמצע היום?

רוצה להתחזק?

ניתן לקבל

חיזוק יומי קצר ולעניין

(מקסט עד 300 מילה)

מאת הרב

ישראל מאיר גלינסקי

שליט"א

לקבלת החיזוק ניתן לפנות לאימייל:

ale148148@gmail.com

הזדמנות פז לנשים

הננו שמחים להודיע כי בעז"ה תתקיים נסיעה קבוצתית
לנשות 'חניכי הישיבות'
לאומן

לציונו הקדוש של מוהר"ן מברסלב זיע"א

נסיעה קצרה ואיכותית / אווירה מתאימה / בליווי והדרכה מקצועיים ומרתקים /

נסיעות פנים ואש"ל ברמה גבוהה

בהשתתפות:

הסוכרת א. מייזליק תחי' / האמנית ח. עשהאל (דורון) תחי' / הרבנית ב. גלינסקי תחי'

בתכנית:

- ◆ שיעורים מגוונים ומרתקים; על מהות המקום, תולדותיו של מוהר"ן מברסלב, תורתו ודרכו
 - ◆ סיפורים וחוויות מרגשים.
 - ◆ נסיעה לברסלב (לציונו של ר' נתן מברסלב זיע"א)
 - ◆ 'פאנל' מיוחד ומרתק
- אודות האם ובמה תורת ברסלב מיועדת לנשים

הנסיעה תתקיים מיום שלישי (ו' תמוז), ועד יום חמישי (ח' תמוז).

מספר המקומות מוגבל!!!

מחיר הנסיעה: \$590 בלבד

מחיר לשניים: \$570 לכ"א

לבירורים והרשמה:

(בשעות הבוקר) **058-326-0647**

(בשעות הערב) **053-310-9760**

